

Metsänomistajien näkemyksiä luonnonsuojelualueiden kaupoista

Aleksi Tuuri
aleksi.tuuri@gmail.com
050 337 7765

Simo Hannelius
Metsäntutkimuslaitos
PL 18
01301 Vantaa
simo.hannelius@metla.fi
050 535 9465

Översättning: Cajsa Rudbacka-Lax

Kansikuva: Yksityiseltä metsänomistajalta Lohjalta vapaaehtoisesti ostettu suojelualue, jonka monimuotoisuus perustuu maaperän kalkkipitoisuuteen ja jaloihin lehtipuihin.
Simo Hannelius

© Metsähallitus 2007

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-545-8 (nidottu)
ISBN 978-952-446-546-5 (pdf)

400 kpl
Edita Prima Oy, Helsinki 2007

Metsänomistajien näkemyksiä luonnonsuojelualueiden kaupoista

**Vapaaehtoiset kiinteistökaupat ja
Metsähallitus suojelumaiden ostajana**

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	12.2.2007
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus, Laatumaa	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA			
ALUEEN NIMI			
NATURA 2000-ALUEEN NIMI JA KOODI			
ALUEYKSIKKÖ			
TEKIJÄ(T)	Aleksi Tuuri ja Simo Hannelius		
JULKAISUN NIMI	Metsänomistajien näkemyksiä luonnonsuojelualueiden kaupoista: Vapaaehtoiset kiinteistökaupat ja Metsähallitus suojelumaiden ostajana		
TIIVISTELMÄ	<p>Metsähallitus ostaa yksityisiltä metsänomistajilta vapaaehtoisin kaupoin maita luonnonsuojelua varten. Maata on perinteisesti hankittu suojeluohjelmiin rajatuilta alueilta, mutta vuodesta 2005 alkaen hankintaa on tehty METSO-ohjelman puitteissa myös metsänomistajien tarjousten perusteella maan eteläosasta. Lajistoltaan rikkaimmat suojelemattomat metsäalueet ovat yksityisessä omistuksessa. Tarjouskilpailuhanke perustuu metsänomistajien oma-aloitteisuuteen ja tilan tai sen osien tarjontaan.</p> <p>Tällä kyselytutkimuksella haluttiin selvittää, miten metsänomistajat suhtautuvat erilaisiin tapoihin myydä alueita luonnon monimuotoisuuden suojelua varten. Työssä verrattiin Metsähallitukselle valtioneuvoston vahvistaman suojeluohjelman alueelta maitaan myyneiden ja vapaaehtoiseen tarjoutukseen perustuvien, ns. METSO-kauppojen avulla kauppoja tehneiden metsänomistajien näkemyksiä.</p> <p>Kyselylomake lähetettiin tilakoosta riippumatta kaikille Metsähallituksen kanssa Etelä-Suomen alueella vuonna 2005 METSO-kauppoja tehneille metsänomistajille (25) sekä valtioneuvoston hyväksymiin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneille (99). Kyselyyn vastasi 45 prosenttia kauppoja tehneistä. Tutkimuksen kaupat olivat markkinahintaisia ja perustuivat maanomistajien vapaaehtoisuuteen. Eri tavoin myyneiden metsänomistajien näkemysten erojen merkittävyyttä testattiin tilastollisesti χ^2- sekä t-testeillä.</p> <p>METSO-kauppoja tehneet olivat usein koulutettuja, heillä oli hallussaan suuria tiloja ja he olivat metsänomistajina aktiivisempia kuin suojeluohjelmiin maitaan myyneet. He korostivat metsänomistuksen tavoitteissa vertailuryhmäänsä enemmän puunmyyntitulojen saantia sekä metsän antamaa taloudellista turvallisuutta. METSO-kauppoja tehneet suhtautuivat metsien- ja luonnonsuojeluun merkittävästi myönteisemmin kuin suojeluohjelmiin maitaan myyneet metsänomistajat. Suojeluyönteisyys heijastui nimenomaan metsänomistajien aktiivisuutena tarjota maitaan suojelualueiksi. METSO-kauppoja tehneet suosivat sopimukseen perustuvaa suojelua, jossa maapohjan omistus jäisi metsänomistajalle.</p> <p>Molempien ryhmien metsänomistajat pitivät kauppa-arvoon perustuvaa todennäköistä luovutushintaa selkeimpänä ja hyväksyttävimpänä korvauksen arviointimenetelmänä. Summa-arvomenetelmän tai puuston hakkuuarvon mukaan arvioitu kauppahinta ei saanut ryhmien kesken yhtä suurta hyväksyttävyyttä. Metsänhoitoyhdistyksiä pidettiin molempien ryhmien keskuudessa luotettavimpana kauppahinnan arvioinnin tekijänä. Varsinkin METSO-kauppoja tehneet metsänomistajat pitivät Metsähallitusta mieluisimpana neuvottelukumppanina suojelukaupoista päätettäessä.</p>		
AVAINSANAT	kiinteistökauppa, luonnonsuojeluohjelmat, METSO-ohjelma, Metsähallitus, monimuotoisuus, suojelu, vapaaehtoisuus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 80		
ISSN	1235-8983	ISBN (NIDOTTU)	978-952-446-545-8
		ISBN (PDF)	978-952-446-546-5
SIVUMÄÄRÄ	54 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAikka	Edita Prima Oy
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	10 euroa

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	12.2.2007
UPPDRAAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM			
OMRÅDETS NAMN			
NATURA 2000- OMRÅDETS NAMN OCH KOD			
REGIONENHET			
FÖRFATTARE	Aleksi Tuuri och Simo Hannelius		
PUBLIKATION	Skogsägarnas syn på affärer med naturskyddsområden: Frivilliga fastighetsaffärer och Forststyrelsen som köpare av skyddsområden		
SAMAMNDRAG	<p>Forststyrelsen köper mark för naturskyddet av privata skogsägare på frivillig väg. Mark har traditionellt förvärvats på områden som avgränsats i skyddsprogrammen, men fr.o.m. 2005 har förvärv i landets södra del även gjorts på grundval av skogsägarnas anbud inom ramen för METSO-programmet. De oskyddade skogsområden som har det rikaste arturvalet är i privat ägo. Anbudsförfarandeprojektet grundar sig på skogsägarnas egna initiativ och utbudande av lägenheter och lägenhetsdelar.</p> <p>Genom denna enkät ville man utreda hur skogsägarna förhåller sig till olika sätt att sälja områden för skyddet av naturens mångfald. I arbetet jämfördes synpunkterna hos skogsägare som sålt mark till Forststyrelsen på områden som omfattas av skyddsprogram som statsrådet fastställt och hos skogsägare som gjort affärer som grundar sig på frivilliga anbud, s.k. METSO-affärer.</p> <p>Frågeblanketten skickades oberoende av lägenhetens storlek till alla skogsägare som 2005 gjort METSO-affärer med Forststyrelsen i södra Finland (25) samt till alla som sålt mark för de av statsrådet godkända naturskyddsprogrammen (99). Förfrågan besvarades av 45 % av dem som gjort affärer. De undersökta affärerna hade skett till marknadspris och grundade sig på frivillighet från markägarnas sida. Betydelsen av åsiktsskillnaderna mellan skogsägare som sålt mark på olika sätt testades statistiskt med χ^2- samt t-tester.</p> <p>De som gjort METSO-affärer var ofta utbildade, de innehade stora lägenheter och som skogsägare var de aktivare än de som sålt mark för skyddsprogrammen. När det gäller målen för skogsinnehavet betonade de oftare än jämförelsegruppen erhållandet av virkesförsäljningsinkomster samt den ekonomiska trygghet som skogen erbjuder. De som gjort METSO-affärer förhöll sig betydligt positivare till skogs- och naturskyddet än de skogsägare som sålt mark för skyddsprogrammen. Den positiva inställningen till skyddet avspeglades uttryckligen i skogsägarnas aktivitet att bjuda ut sin mark som skyddsområden. De som gjort METSO-affärer favoriserade avtalsbaserat skydd, där marken förblir i skogsägarens ägo.</p> <p>Skogsägarna i bägge grupperna ansåg det sannolika överlåtelsepriset som grundar sig på saluvärdet vara det klaraste och mest acceptabla sättet att uppskatta ersättningen. Summavärdemetoden eller ett pris som uppskattas enligt trädbeståndets avverkningsvärde vann inte lika stor acceptabilitet hos grupperna. Bägge grupperna ansåg att skogsvårdsföreningarna är de pålitligaste att bedöma priset. I synnerhet de skogsägare som gjort METSO-affärer ansåg att Forststyrelsen var den bästa förhandlingsparten vid beslut om skyddsaffärer.</p>		
NYCKELORD	fastighetsaffär, naturskyddsprogram, METSO-programmet, Forststyrelsen, mångfald, skydd, frivillighet		
ANDRA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonuojelujulkaisuja. Sarja B 80		
ISSN	1235-8983	ISBN (HÄFTAD)	978-952-446-545-8
		ISBN (PDF)	978-952-446-546-5
SIDANTAL	54 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	Edita Prima oy
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	10 euro

Esipuhe

Metsäluonnon suojeluun on kiinnitetty erityisen paljon huomiota kaksituhatluvun ensimmäisinä vuosina. Pohjoisessa olevia valtion metsiä on otettu runsaasti pois talouskäytöstä, joten niiden suojelun on katsottu olevan kunnossa. Viljavimmat ja vaihtelevimmat metsät, suurin puulajien kirjo ja parhaat edellytykset luonnon monimuotoisuudelle ovat kuitenkin maan eteläosassa, jossa suojeltuja alueita on vähiten, ja nekin ovat pääosin yksityisessä omistuksessa. Niiden puuntuotannon arvo ja markkinahinnat ovat selvästi korkeampia kuin pohjoisilla alueilla.

Suojelubiologisten tunnusmerkkien mukaan arvioituna suojelulla voidaan saavuttaa etelässä suurempi monimuotoisuuden lisäys pinta-alaa kohden kuin pohjoisessa. Toisaalta suojelu maksaa etelässä metsätilojen markkinahintojen mukaan arvioituna merkittävästi enemmän kuin pohjoisessa. Suojeltavia alueita voitaisiin periaatteessa hankkia markkinahintaan myös lunastusmenettelyllä, mutta metsänomistajat eivät ole oikein hyväksyneet sitä.

Tutkimus kuuluu Metsäntutkimuslaitoksen "Metsien monimuotoisuuden turvaamisen keinot ja yhteiskunnalliset vaikutukset" -tutkimusohjelmaan (TUK), jonka koordinaattorina on toiminut vanhempi tutkija Paula Horne. Metsähallitus luovutti ostamiensa alueiden ja tiloja myyneiden metsänomistajien taustatiedot tutkimuksen käyttöön. Maistaan luopuneille oli näin mahdollista osoittaa postikysely, jonka muodon sovitimme yhdenmukaiseksi tutkimusohjelmassa aiemmin käytettyjen kyselyiden kanssa (Juutinen ym. 2005). Työ eteni ripeästi, kun saimme kokemuksia haastattelulomakkeen muotoilusta paitsi ohjelman koordinaattorilta myös tutkija Terhi Koskelalta ja Metsähallituksen Laatumaan metsänhoitaja Jyrki Sassilta. Tämän tutkimuksen tiivistelmä koottiin ennakkotietona METSO:n jäljillä -tutkimusraporttiin (Tuuri & Hannelius 2006).

Metsät. yo. Alekski Tuuri kokosi haastatteluaineiston, laski tulokset ja laati luonnoksen käsikirjoitukseksi. Loppuraportti koottiin yhteistyössä julkaisukelpoiseen muotoon. Kiitämme työtämme avustaneita ja tukeneita tahoja sekä Metsähallitusta siitä, että se julkaisee työn luonnonsuojelujulkaisujen sarjassaan.

Simo Hannelius ja Alekski Tuuri

Sisällys

1 Johdanto	9
2 Aineiston keruu ja analysointi	10
3 Taustatietoja kyselyyn vastanneista ja luonnonsuojelukaupoista.....	11
4 Metsänomistajien näkemykset luonnonsuojelukaupoista.....	15
4.1 Vapaaehtoiset suojelutavat	15
4.2 Metsänomistuksen tavoitteet	16
4.3 Asenne metsien- ja luonnonsuojelua kohtaan	17
4.4 Metsän omistus, suojelu ja sen korvattavuus.....	18
4.5 Suojeluohjelmista tiedottaminen sekä tiedon tarve	22
4.6 Taloudelliset arvot metsäalueesta luovuttaessa	24
4.7 Metsänomistajien tyytyväisyys toteutuneeseen kauppaan	28
5 Johtopäätökset	31
5.1 Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneiden vertailua	31
5.2 Metsähallitus suojelualueiden hankkijana	32
5.3 Suojelukohteiden hankinta ja arviointi	33
Lähteet	34
Liitteet	
Liite 1 Metsänomistajien vapaamuotoisia näkemyksiä ja ajatuksia kyselyn aiheesta	37
Liite 2 Kysely Metsähallituksen METSO-hankinnoista	38
Liite 3 Kysely Metsähallituksen luonnonsuojeluhankinnoista.....	46

1 Johdanto

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmassa aloitettiin vuonna 2002 kokeilu, jossa etsittiin metsänomistajien vapaaehtoisuuteen perustuvia keinoja maan saamiseksi luonnonsuojelun tarpeisiin (Etelä-Suomen metsien... 2002, Valtioneuvosto 2002). Sen tarkoituksena on metsäisten luontotyyppien ja uhanalaisille lajeille tärkeiden elinympäristöjen ja metsien rakennepiirteiden entistä parempi turvaaminen. Tavoitteeseen pyritään metsänomistajien vapaaehtoisuuteen perustuvilla päätöksillä. Ohjelmassa kokeillaan erilaisia monimuotoisuuden turvaamisen keinoja ja selvitetään niiden yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä. Samalla pyritään vähentämään metsien suojeluun liittyviä ristiriitoja (Maa- ja metsätalousministeriö 2006).

Ympäristöviranomaiset pyytävät METSO-ohjelmaan kuuluvassa tarjouskilpailussa maanomistajilta luonnonsuojelubiologisten kriteerien perusteella tarjouksia suojeltavista kohteista sekä hintoja, joilla maanomistajat olisivat halukkaita luovuttamaan kohteitaan suojeluun. Tarjouskilpailun tuloksena viranomaiset hyväksyvät sellaiset alueet, jotka täyttävät parhaiten luonnonsuojelulliset kriteerit. Kohde voidaan suojella perustamalla alueelle yksityinen luonnonsuojelualue, tekemällä määräaikainen sopimus suojeltavasta kohteesta tai hankkimalla alue pysyvästi valtion omistukseen (Etelä-Suomen metsien... 2002, Valtioneuvosto 2002).

Valtioneuvoston hyväksymien niin sanottujen vanhojen luonnonsuojeluohjelmien maiden hankinnat kuuluvat Metsähallituksen tehtäviin. Maata on ostettu perinteisesti suojeluohjelmiin rajatuilta alueilta, mutta vuodesta 2005 alkaen sitä on hankittu METSO-ohjelman puitteissa myös metsänomistajien tarjousten perusteella. Metsähallituksen tehtävänä on METSO-ohjelman osalta ostaa alueita valtiolle tarjousten perusteella siten, että ne täyttävät ympäristöviranomaisten vaatimukset ja alueet jäävät pysyvästi suojeluun. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella valtion vanhojen luonnonsuojeluohjelmien kauppoja sekä Metsähallituksen vuonna 2005 ensimmäistä kertaa tekemää METSO-ohjelman mukaista maiden hankintaa.

Suojeluohjelmiin kuuluvan maan hankinta on kärjistyneenä johtanut ristiriitoihin valtion ja metsänomistajien kanssa (Juutinen 2005). Vaikka maan lunastukset ovat suojeluohjelmien maiden hankinnoissa suhteellisen harvinaisia, metsänomistajat kokevat ne usein uhkana. Luonnonsuojeluohjelmien aktiivisina maanostajina ovat usein ympäristöviranomaiset, joiden yhteydenottoja metsänomistajat pitävät ilmeisesti maanomistusta vaarantavina. METSO-ohjelman maanomistajien omiin tarjouksiin pohjautuvat kaupat eroavatkin näin ollen Metsähallituksen toteuttamista vanhojen luonnonsuojeluohjelmien maiden hankinnoista.

Tässä kyselytutkimuksessa selvitettiin Metsähallituksen kanssa luonnonsuojelukauppoja vuonna 2005 tehneiden metsänomistajien suhtautumista ja asenteita metsien- ja luonnonsuojelua kohtaan sekä näkökohtia, jotka vaikuttivat heidän päätöksiinsä myydä alue. Tutkimuksessa kysyttiin, miten metsänomistajat olivat kokeneet kaupan kokonaisuudessaan ja mitkä olivat olleet heidän metsänomistuksen tavoitteitaan. Lisäksi tarkasteltiin metsänomistajien suhtautumista luonnonsuojeluun, alueen kiinteistöarviointia, näitä toteuttavia organisaatioita ja menettelytapoja. Tärkeänä pidettiin myös sitä, mikä oli metsänomistajien jälkikäteisarvio kaupassa maksetusta kauppahinnasta.

Kyselyyn vastaajat olivat METSO-ohjelmassa ja valtion vanhoissa luonnonsuojeluohjelmissa maita myyneitä metsänomistajia. Työssä keskityttiin selvittämään eroja näiden kahden ryhmän välillä. Tuloksilla on merkitystä arvioitaessa METSO-ohjelman jatkamista koko Etelä-Suomeen ja etsittäessä erilaisia maan hankinnan keinoja suojelun toteuttamiseksi. METSO-ohjelman vapaaehtoisista suojelukeinoista ja niiden laajuudesta päätettäneen vuonna 2007.

Tulokset ovat myös mielenkiintoinen vertailukohde aikaisemmin tehdyille METSO-ohjelmaa ja metsänomistajien suhtautumista metsien- ja luonnonsuojeluun käsitelleille tutkimuksille (esim. Juutinen ym. 2005). Lisäksi Metsähallitus voi hankkia yksityisiltä maanomistajilta entistä paremmin maita suojelutarkoituksiin, kun heidän tietotarpeensa ja suhtautumisensa luonnonsuojeluun ovat selvillä.

2 Aineiston keruu ja analysointi

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Metsähallitukselle Etelä-Suomessa vuonna 2005 luonnonsuojelua varten maata myyneet metsänomistajat. Aineisto kerättiin keväällä 2006. Kyselylomakkeet lähetettiin maaliskuussa kaiken kaikkiaan 124 metsänomistajalle. Näistä METSO-kauppoja tehneitä oli 25 ja vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin alueita myyneitä 99.

Kyselylomakkeen laadinnassa käytettiin soveltuvin osin hyväksi samoja kysymyksiä kuin luonnontarvikkeiden kokeiluhankkeeseen osallistuneille tehdyssä tutkimuksessa (Juutinen ym. 2005). Näin saatiin vertailukelpoisia tuloksia. Lomakkeista laadittiin hieman erilaiset versiot METSO-kauppoja tehneille sekä luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneille (liitteet 2 ja 3). Ensimmäisellä kyselykierroksella vastaamatta jättäneille lähetettiin vastauksen saamiseksi huhtikuussa muistutus ja uusi kysely. Vastauslomakkeita palautettiin 56 kappaletta, joten vastausprosentti oli 45. METSO-ohjelman kauppoja tehneiltä saatiin 14 vastausta (vastausprosentti 56) ja vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneiltä 42 vastausta (vastausprosentti 42).

Kyselyssä selvitettiin metsänomistajien aikaisempaa suojeluaktiivisuutta sekä Metsähallitukselle myydyin alueen pinta-alaa. METSO-kauppoja tehneiltä kysyttiin kiinteistökaupassa suojellun alueen pinta-alan lisäksi myös heidän alun perin suojeluun tarjoamansa alueen kokoa. Lisäksi kysyttiin miten metsänomistajat suhtautuvat metsän omistusoikeuden ja päätösvallan muutoksiin sekä mitä mieltä he ovat erilaisista korvausmuodoista ja niiden perusteista, omaisuuden kiinteistöarvioinnista ja sen perusteista. Edelleen haluttiin selvittää mitkä ovat metsänomistajien mielestä tärkeitä seikkoja luonnonsuojelukaupasta päätettäessä. Lomakkeella kysyttiin myös, mitä kautta tiloja myyneet olivat saaneet tietoa suojelumaiden hankinnoista ja kokivatko he saaneensa riittävästi taustatietoa päätöstensä tueksi. Samoin selvitettiin, miten metsänomistajat suhtautuvat eri organisaatioiden kanssa käytäviin kauppaneuvotteluihin ja miten tyytyväisiä he ovat toteutuneeseen kauppaan. Asenteisiin ja mielipiteisiin keskittyneiden kysymysten lopuksi selvitettiin metsänomistajien yleistä suhtautumista metsien- ja luonnonsuojelua kohtaan sekä heidän jälkikäteisarvioitaan kaupasta.

Vastaajien henkilötaustasta selvitettiin omistussuhde tilaan, ikä, sukupuoli, asuinympäristö, koulutus, ammattiasema, asuinkunta sekä kotitalouden tulotaso. Tilakohtaisina taustatietoina olivat metsätalouden pinta-ala, puunmyyntiaktiivisuus sekä se, miten tila oli aikanaan saatu. Näiden lisäksi kysyttiin, onko tilan nykyisellä omistajalla maata myös muualla, erillään kyseessä olevasta kohteesta. Kyselylomakkeen lopussa vastaajat saivat kirjoittaa vapaamuotoisia kommentteja.

Metsähallitukselle maitaan myyneiden metsänomistajien ja tilojen taustatietoja kuvataan prosentiosuuksin sekä keskiarvoin. Lähtökohdiana on niin ikään verrata keskenään kahdella eri tavalla maita myyneitä metsänomistajia ja heidän taustojaan. Tulosten vertailussa käytettiin samoja analysointimenetelmiä kuin luonnonarvokaupan kokeiluhankkeen kyselytutkimuksessa (Juutinen ym. 2005). Vastausjakaumien eroja testattiin tilastollisesti χ^2 -testillä sekä t-testillä. Useimmiten testattava aineisto oli χ^2 -testillä muotoa 2x5 (METSO-kauppojen myyjät verrattuina vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin myyneisiin, kun kysymykseen voi vastata 5-luokkaisella asteikolla). Osassa kysymyksiä vastaava testaus kohdistui nelikenttään, jossa oli kyllä ja ei vastausmahdollisuudet. Yleisesti käytössä olevan periaatteen mukaan riippumattomuustesteissä pienin sallittu odotettu solufrekvenssi on 5. Tätä voidaan kuitenkin pitää hyvin konservatiivisena ja tiukkana vaatimuksena (esim. Juutinen ym. 2005). Everitt (1977) tuokin esille näkemyksen, jonka mukaan kahden jakauman vertailussa voidaan käyttää normaalia χ^2 -testiä, kun kaikki odotetut solufrekvenssit ovat suurempia kuin 1. Ristiintaulukoinnissa vapausasteiden lukumäärät saatiin kaavasta (rivien määrä - 1) x (sarakkeiden määrä - 1).

Vastausten analysoinnissa tutkittiin myös sitä, mitkä yksittäiset solufrekvenssit vaikuttivat eniten tilastollisesti merkitsevään eroon myyjäryhmien välillä. Tarkastelussa laskettiin kullekin solulle sovitettujen jäännösarvot (adjusted residual) (Everitt 1977). Solufrekvenssien ollessa toisistaan riippumattomia sovitettujen jäännökset noudattavat normaalijakaumaa keskiarvon ollessa nolla ja keskihajonnan 1. Mikäli sovitettujen jäännöksen itseisarvo on suurempi kuin 1,96, poikkeaa havaittu frekvenssi odotetusta tilastollisesti merkitsevästi todennäköisyydellä $p < 0,05$. Vertailuryhmien vastausjakaumia testattiin myös riippumattomien ryhmien tilastollisen t-testin mukaan. Näin saatiin selville eri myyjäryhmien vastausten tilastollisesti merkitsevät erot. Tulokset kuvataan niin, että tilastollisesti merkitsevät erot myyjäryhmien välillä on esitetty suluissa p-arvoina, mikäli ne ovat pienempiä kuin 0,05. T-testien mukaiset tilastollisesti merkitsevät erot esitetään lisäksi t-arvojen sekä vapausastelukujen mukaan.

3 Taustatietoja kyselyyn vastanneista ja luonnonsuojelukaupoista

Vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneiden tilojen metsätalousmaan kokonaispinta-ala oli keskimäärin 60 hehtaaria. METSO-ohjelmaan myyneiden tilojen metsäala oli lähes puolet pienempi (34 hehtaaria). Suurimman tilan koko oli noin 200 hehtaaria ja pienimmän yksi hehtaari. Viidesosa vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin osallistuneista tiloista oli yli sadan hehtaarin laajuisia, kun METSO-ohjelmaan myyneistä tiloista vain seitsemän prosenttia oli pinta-alaltaan yli sata hehtaaria. Alle 20 hehtaarin kokoisia tiloja oli molemmissa ryhmissä hieman alle kolmannes. Pinta-alaltaan 20–49 hehtaarin tiloja oli kummassakin ryhmässä hieman yli kolmannes, vastaavasti 50–99 hehtaarin kokoisia tiloja oli molemmissa ryhmissä noin 14 prosenttia tiloista. Yli puolella kaikista metsänomistajista oli voimassa oleva metsäsuunnitelma. METSO-kauppoja tehneistä yli 57 prosenttia ja vanhoihin valtion luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä puolet omisti metsää myös toisaalla.

Metsänomistajat olivat olleet valmiita hieman suuremman alueen suojelemaan kuin mistä lopullinen kauppa syntyi. METSO-kaupan tehneet olivat tarjonneet keskimäärin 24 hehtaarin suuruista aluetta. Lopullinen kiinteistökauppa syntyi kuitenkin Metsähallituksen kanssa keskimäärin 17 hehta-

rista. Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneet tekivät kaupan keskimäärin 27 hehtaarista, joka on lähes puolet tilojen keskimääräisestä pinta-alasta.

METSO-kauppoja tehneistä puolet oli myynyt tilaltaan puuta viimeisen viiden vuoden aikana. Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä näin oli tehnyt 40 prosenttia. Molempien ryhmien vastaajista runsaat puolet oli itse koko tilan omistajia. Perikunnan tai yhtymän jäseniä oli METSO-ohjelman kauppoja tehneistä noin viidennes ja luonnonsuojeluohjelmien kauppoja tehneistä hieman alle kolmannes. Kummassakin myyjäryhmässä tilan saanto perintönä tai muuten sukulaisuuden kautta oli yleisintä. Taulukkoon 1 on koottu tiloista luopuneiden metsänomistajien taustatietoja.

Taulukko 1. Taustatietoja METSO-ohjelmaan sekä vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin osallistuneista tiloista ja vastaajista (n = vastaajien lukumäärä).

	METSO-ohjelman kaupat (n = 14)	Vanhojen luonnonsuojelu- ohjelmien kaupat (n = 42)
Tilan metsätalousmaan pinta-ala ennen suojelukohteen myyntiä, ha	34	60
Voimassa oleva metsäsuunnitelma, % tiloista	57	60
Vastaajan asema, % tiloista		
Tilan omistaja	64	57
Omistaja yhdessä perheensä kanssa	14	12
Perikunnan tai yhtymän jäsen	21	29
Muu henkilö (esim. tilan- tai asianhoitaja)	0	2
Tilan saantotapa, % vastaajista		
Perintönä	56	42
Ostona vanhemmilta tai sukulaisilta	31	30
Ostona vapailta markkinoilta	6	13
Lahjoituksena	6	11
Muulla tavoin	0	4

Taulukossa 2 on esitetty taustatietoja metsänomistajittain. Vastanneiden keski-ikä oli METSO-kauppoja tehneillä 58 vuotta ja vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin osallistuneilla 62 vuotta. Vastanneet olivat likimain saman ikäisiä kuin metsänomistajat keskimäärin (Karppinen ym. 2002). Miehiä oli METSO-kauppoja tehneistä 71 prosenttia ja luonnonsuojeluohjelmiin osallistuneista 76 prosenttia. Nämäkin osuudet vastaavat yksityisten metsänomistajien keskiarvolukuja. Suurin osa molempien ryhmien myyjistä asui joko haja-asutusalueella, taajamassa tai pienehkössä alle 20 000 asukkaan kaupungissa. Näyttää siltä, että osan tilastaan suojeluun myyneet eivät juuri poikenneet keskimääräisistä yksityisistä metsänomistajista muuten kuin omistamansa kokonaispinta-alan suhteen. Se oli heillä keskimääräistä suurempi.

METSO-ohjelmaan osallistuneet olivat keskimäärin kouluttautuneempia kuin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneet. Melkein kolmannes heistä oli suorittanut yliopistotasoisin tutkinnon, kun luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä vain 14 prosentilla oli korkeakoulututkinto. METSO-kauppoja tehneet olivat opiskelleet myös metsäalaa. Heistä kolmasosa oli suorittanut metsäkurssseja, kun vertailuryhmässä kurssille oli osallistunut alle viidennes vastaajista. Molempien ryhmien vastaajista melkein kolmannes oli ammatiltaan maa- tai metsätalousyrittäjiä. Toinen suuri myyjäryhmä oli eläkeläiset, joita oli METSO-ohjelmaan osallistuneista 38 prosenttia.

Taulukko 2. METSO-ohjelmaan sekä vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneiden metsänomistajien muutokuvat (n = vastaajien lukumäärä).

	METSO-ohjelman kaupat (n = 14)	Vanhojen luonnonsuojelu- ohjelmien kaupat (n = 42)
Ikä keskimäärin, vuotta	58	62
Sukupuoli, % vastanneista		
Nainen	29	24
Mies	71	76
Nykyinen asuinympäristö, % vastanneista		
Haja-asutusalue	64	50
Taajama tai pienehkö, alle 20 000 asukkaan kaupunki	21	26
Kaupunki, 20 000–100 000 asukasta	7	17
Kaupunki, yli 100 000 asukasta	7	7
Koulutus, % vastanneista		
Perus- tai kansakoulu	43	33
Ylioppilas	0	0
Ammattikoulu	7	36
Opisto- tai ammattikorkeakoulu	21	17
Yliopisto- tai korkeakoulututkinto	29	14
Metsäalan koulutus, % vastanneista		
Ei vastausta	0	7
Ei metsäalan koulutusta	40	55
Metsäaiheisiä kursseja	33	19
Muu koulutus, johon sisältynyt metsäaiheisiä opintoja	20	14
Metsäalan koulutus (tutkinto)	7	5
Ammattiasema, % vastanneista		
Ei vastausta	0	2
Maa- tai metsätalousyrittäjä	31	29
Muu itsenäinen yrittäjä	6	8
Ylempi toimihenkilö / johtavassa asemassa	13	12
Alempi toimihenkilö	6	6
Työntekijä	6	14
Eläkeläinen	38	27
Opiskelija	0	0
Työtön, omaa kotitaloutta hoitava tai muu	0	2

Tutkimuksessa kysyttiin alueistaan luopuneiden vuoden 2005 tulotasoa ottamatta huomioon puunmyyntituloja. Tuloluokkia oli kahdeksan, alin alle 5 000 €/v ja ylin oli yli 50 000 €/v. Kaikista vastanneista runsas viidennes arvioi kotitaloutensa vuotuisen nettotulon olevan 30 000–40 000 euroa. Yli 67 prosenttia kaikista vastanneista arvioi nettotulonsa olevan tuloluokkien 10 000–15 000 €/v ja 30 000–40 000 €/v välillä. Vertailuryhmien tulotasossa ei näytä olevan suuria eroja, mutta luonnonsuojeluohjelmiin myyneitä oli hieman enemmän korkeammassa tuloluokissa kuin METSO-kauppoja tehneitä. METSO-ryhmän metsänomistajissa oli paljon eläkeläisiä, mikä luonnollisesti pienentää tulotasoa.

METSO-kauppoja tehneet olivat käyttäneet hakkuumahdollisuuksiaan useammin kuin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneet, vaikka heidän omistamansa pinta-ala oli pienempi kuin vertailuryhmällä. Vanhoihin suojeluohjelmiin maitaan myyneiden puunmyyntejä on saattanut rajoittaa tilojen sijainti ja niukat puuvarat. Tiloja ostettiin myös soidensuojeluohjelmaan, joka keskittyy vedenjakajaseutujen karuille maille (Tuuri & Hannelius 2007).

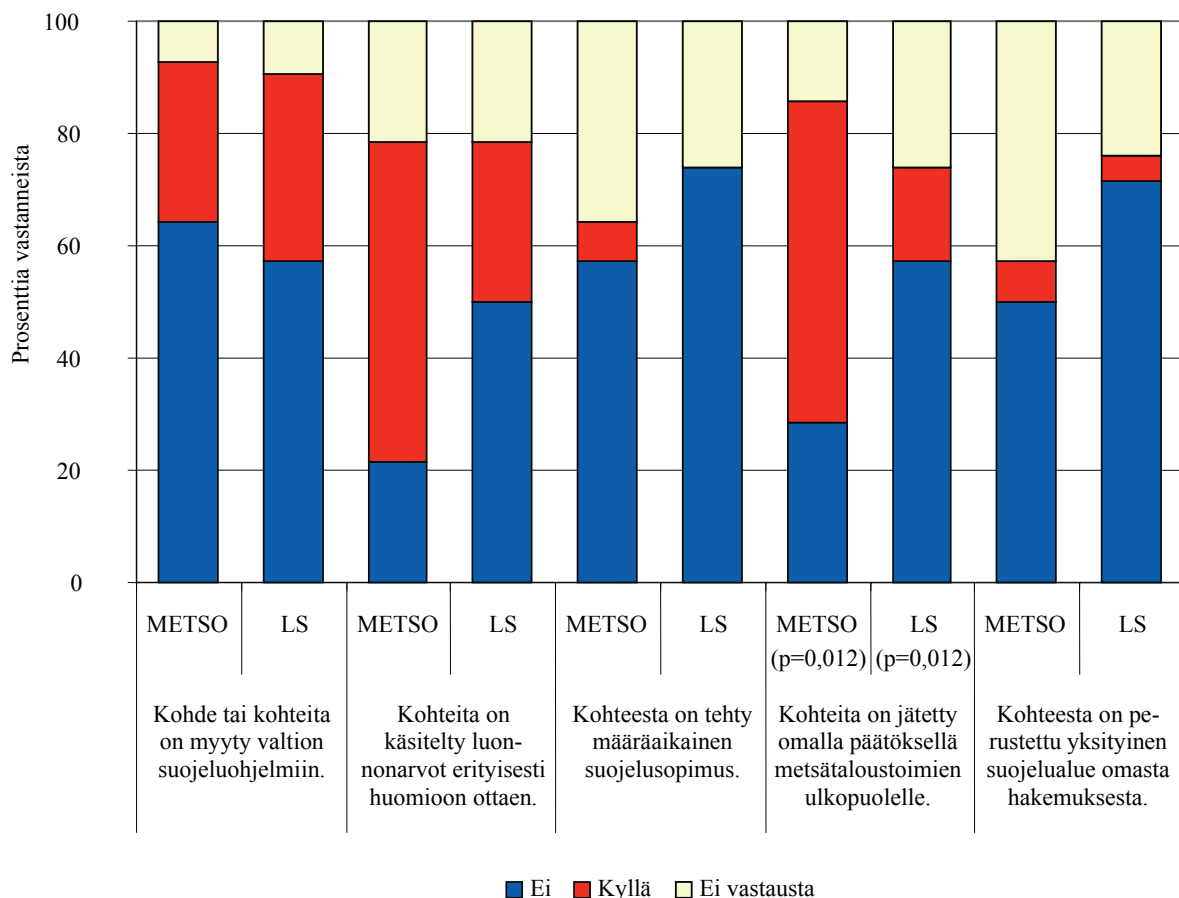
Metsähallituksen vuosien 2004 ja 2005 Etelä-Suomen luonnonsuojelu- sekä metsätalouskaupoista tehdyn kauppahintatutkimuksen mukaan METSO-kohteet olivat keskimäärin viljavammilta alueilta ja kohteissa oli enemmän puustoa kuin luonnonsuojeluohjelmiin ostetuilla tiloilla. METSO-kohteista maksettiin näin ollen myös korkeampia kauppahintoja hehtaarilta ja kuutiolta kuin suo-
jeluohjelmien alueista. Metsähallituksen hankkimat kohteet oli ostettu markkinahintaan, eivätkä
suojelukauppojen hinnat eronneet metsätalouden kaupoissa maksetuista (Tuuri & Hannelius
2007). Tämän kauppahintatutkimuksen metsänomistajat olivat osittain samoja kuin postikyselyyn
vastanneet.

4 Metsänomistajien näkemykset luonnonsuojelukaupoista

4.1 Vapaaehtoiset suojelutavat

Metsänomistajilta kysyttiin tutkimuksessa, olivatko he aiemmin suojelleet metsiään vapaaehtoisesti. Kuvassa 1 on esitetty METSO-ohjelman tarjouskilpailussa (METSO) ja valtion luonnonsuojeluohjelmiin (LS) maitaan myyneiden metsänomistajien vastausten jakaumat. Kaikista kyselyyn vastanneista 36 prosenttia oli ottanut luontoarvoja huomioon ja 32 prosenttia oli myynyt alueita aiemminkin suojelutarkoituksiin. METSO-kauppoja tehneistä 57 prosenttia oli jättänyt kohteita omalla päätöksellä metsätaloustoimien ulkopuolelle, kun vertailuryhmässä vain 17 prosenttia vastaajista oli toiminut samoin. Ryhmien välinen ero oli χ^2 -testin mukaan tilastollisesti merkitsevä ($p=0,012$). Kaikista vastanneista ($n=56$) kolme metsänomistajaa oli aiemmin perustanut omasta hakemuksesta yksityisen suojelun alueen mailleen.

METSO-ohjelmaan osallistuneet olivat olleet suojelumyönteisempiä kuin valtion vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneet, mitä voitaneen pitää itsestään selvänä. Kuitenkin osalla tiloja myyneistä oli ilmeistä epävarmuutta, epäselvyyttä tai taustatiedon puutetta suojeluun liittyvistä käsitteistä, koska monet olivat jättäneet suojeluaktiivisuutta koskevat kohdat vastaamatta.

Kuva 1. Metsänomistajien vapaaehtoiset suojelutavat.

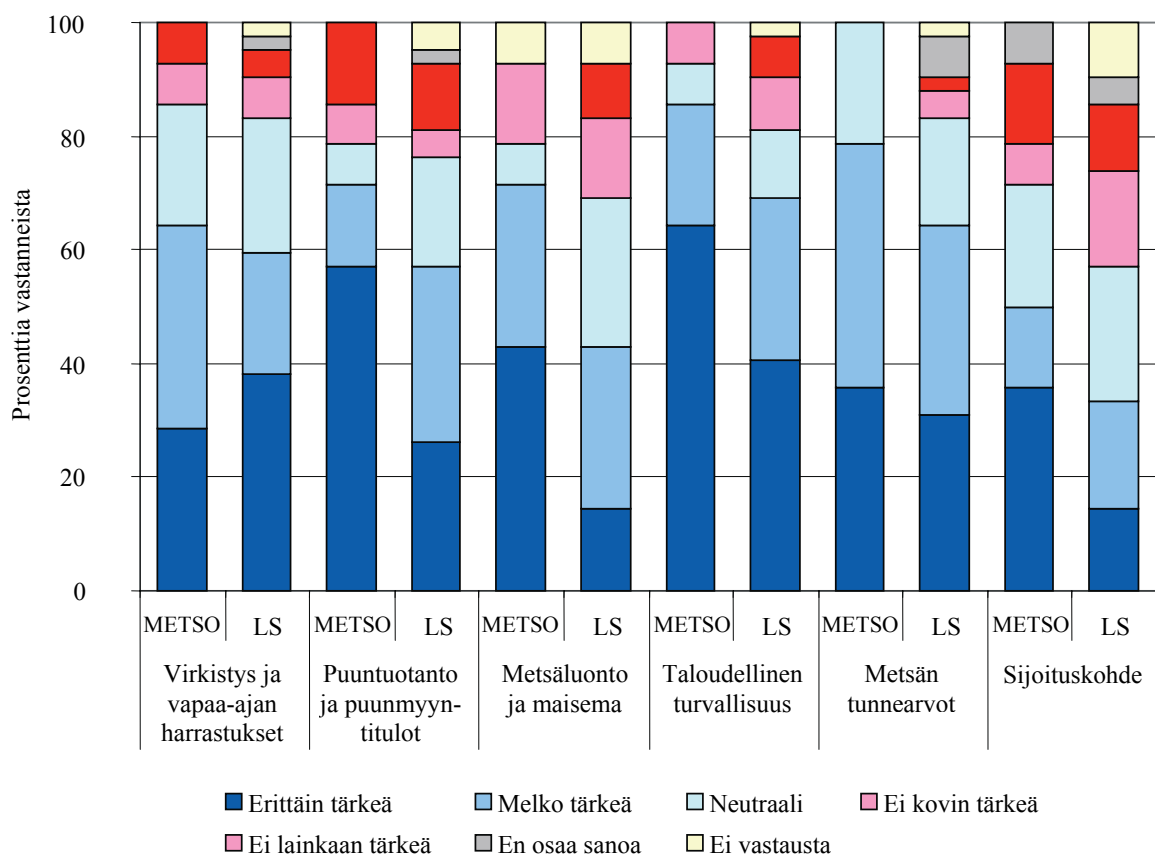
4.2 Metsänomistuksen tavoitteet

Tutkimuksessa tarkasteltiin myös metsänomistuksen erilaisia tavoitteita. Kaikista vastanneista 73 prosenttia piti metsänomistuksesta saatavaa taloudellista turvallisuutta joko erittäin tärkeänä (46 %) tai melko tärkeänä (27 %). Kaikista kyselyyn vastanneista metsänomistajista puolet piti myös metsäluontoa ja maisemaa yhtenä metsänomistukseen liittyvänä tärkeänä tekijänä.

Suurimmat erot ryhmien välillä olivat havaittavissa taloudellisissa tavoitteissa. METSO-ohjelmaan maitaan myyneet arvostivat vertailuryhmäänsä enemmän puuntuotantoa ja puunmyyntituloja. Heistä yli kolmannes piti metsää myös erittäin tärkeänä sijoituskohteena. Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä samalla kannalla oli 14 prosenttia vastanneista.

METSO-kauppoja tehneet metsänomistajat pitivät taloudellisia tavoitteita keskimäärin tärkeämpiä kuin suojeluohjelmiin alueita myyneet. Toisaalta METSO-ohjelmaan myyneiden vastauksissa oli paljon hajontaa.

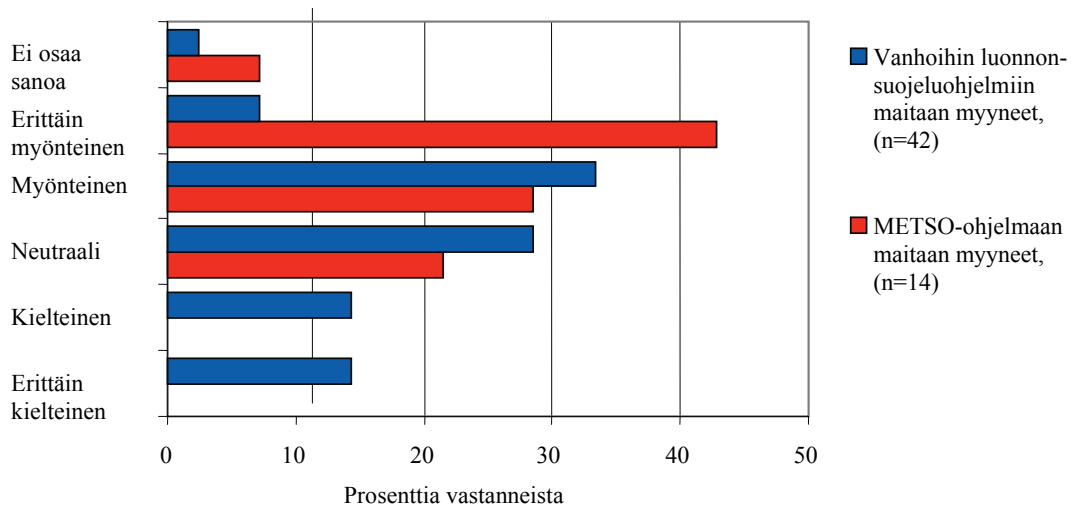
Muita kyselyyn osallistuneiden metsänomistajien tavoitteita olivat metsän käyttö virkistykseen ja vapaa-ajan harrastuksiin. Myös metsään liittyvät tunnearvot olivat tärkeitä. Kyselyyn vastanneiden metsänomistajien tavoitteiden jakaumat on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Metsänomistajien tavoitteiden jakaumat.

4.3 Asenne metsien- ja luonnonsuojelua kohtaan

Suojelualan myyjien yleistä asennetta metsien- ja luonnonsuojeluun tutkittiin 5-portaisella asteikolla (erittäin myönteinen – erittäin kielteinen). Kuvassa 3 on esitetty vertailuryhmien vastausjakaumat. METSO-ohjelmaan maitaan myyneistä 43 prosenttia suhtautui metsien- ja luonnonsuojeluun erittäin myönteisesti. Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä vain seitsemällä prosentilla oli sama asenne. Ryhmien asenteissa oli siten odotetusti χ^2 -testin mukaan tilastollisesti merkitsevä ero ($p=0,021$). Luonnonsuojeluohjelmiin myyneistä melkein kolmannes suhtautui luonnonsuojeluun joko ”erittäin kielteisesti” tai ”kielteisesti”, kun METSO-kaupan tehneistä kaikilla oli vähintään neutraali suhtautuminen suojeluun.

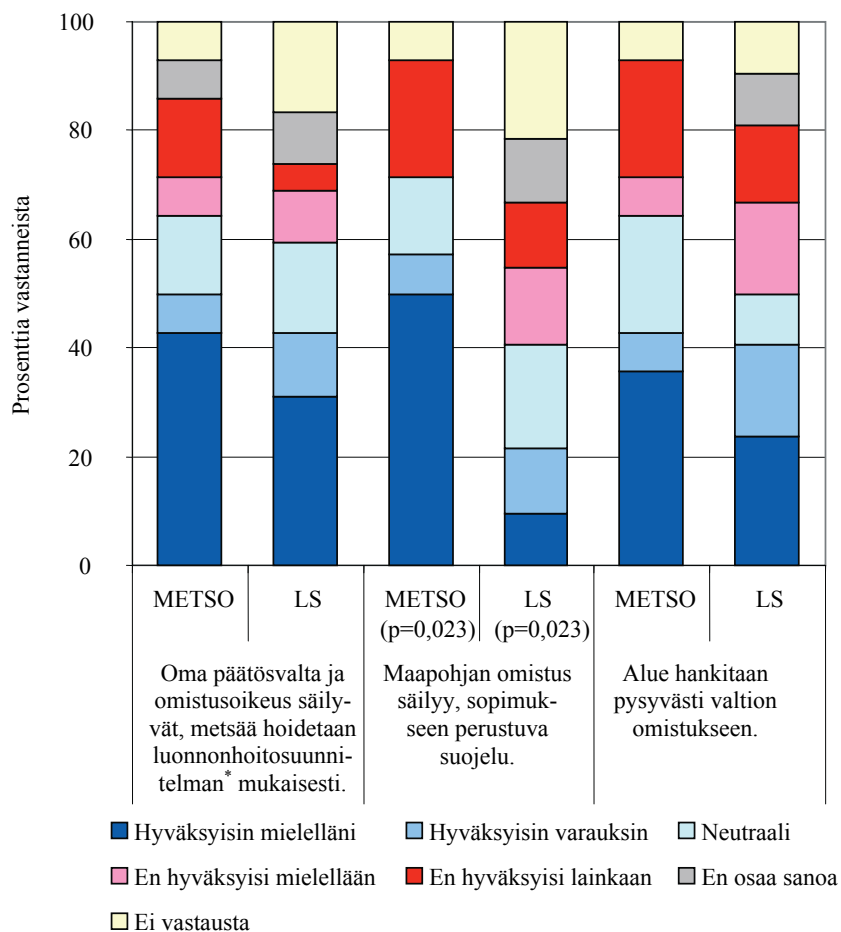
Kuva 3. Metsänomistajien asenne metsien- ja luonnonsuojeluun.

Puolet vastanneista oli sitä mieltä, että uudet, vapaaehtoisuuteen perustuvat suojelukeinot olivat muuttaneet METSO-kauppoja tehneiden metsänomistajien asenteita metsien- ja luonnonsuojeluun entistä myönteisemmiksi. Selvästi myönteisemmäksi muutoksen koki 21 prosenttia ja hieman myönteisemmäksi 29 prosenttia vastanneista. Runsas kolmannes metsiä myyneistä oli sitä mieltä, etteivät uudet keinot olleet muuttaneet asenteita ja seitsemän prosenttia koki asenteiden tulleen hieman kielteisemmiksi. Uusilla suojelukeinoilla näyttäisi olleen pääsääntöisesti positiivisia vaikutuksia metsänomistajien suhtautumiseen. METSO-kauppoja tehneiden suojelumuuteisuus heijastui nimenomaan metsänomistajien aktiivisuutena tarjota kohteita vapaaehtoisesti. Näyttää siltä, että metsänomistajien suhtautuminen suojelukysymyksiin on muuttumassa entistä myönteisemmäksi (Hetemäki ym. 2006).

4.4 Metsän omistus, suojele ja sen korvattavuus

Metsänomistajien mielipiteitä suojelun vaikutuksesta omistusoikeuteen ja päätösvaltaan sekä suojelusta maksettavaan korvaukseen liittyvistä asioista tutkittiin 5-portaisella asteikolla yhteensä 16 eri kysymyksellä. Vastausvaihtoehtojen hyväksymisprosentilla tarkoitetaan tässä luvussa ”hyväksyisin mielelläni” ja ”hyväksyisin varauksin” vastausten yhteenlaskettuja prosenttiosuuksia.

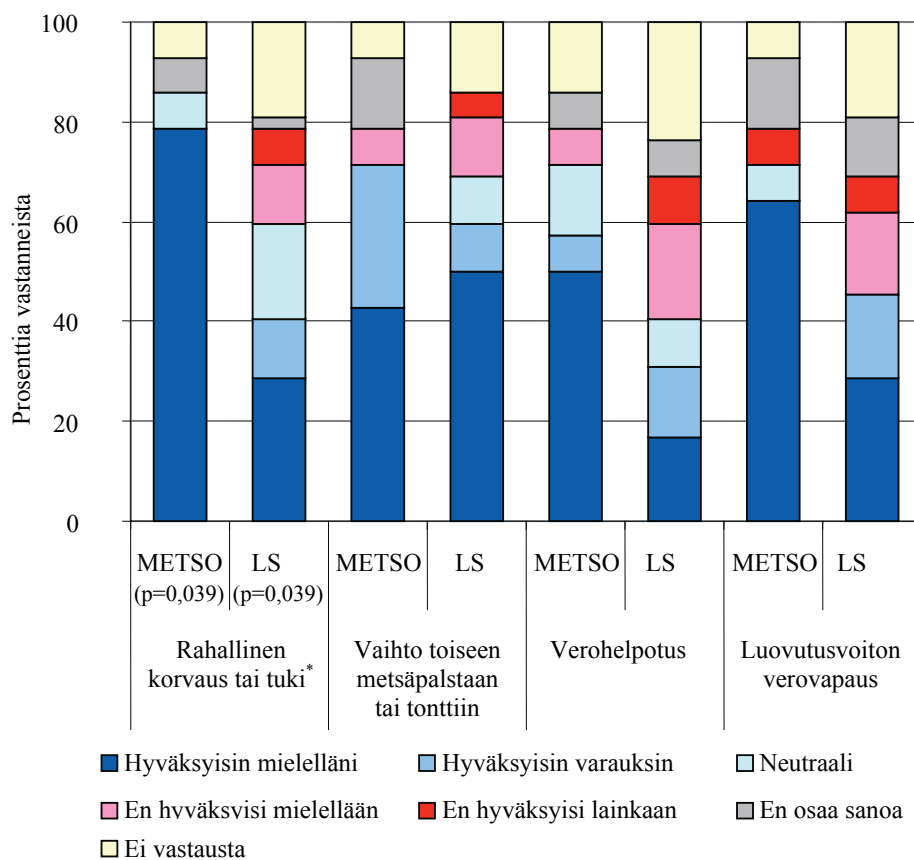
Kaikista vastanneista 41 prosenttia oli valmis myymään alueen pysyvästi valtion omistukseen. Vastaavasti 44 prosenttia hyväksyisi sen, että heidän metsäänsä hoidetaan luonnonhoitosuunnitelman mukaisesti päätösvalan ja omistusoikeuden säilyessä edelleen metsänomistajalla. Merkitseväksi eroksi ryhmien välillä muodostuivat tilastollisen χ^2 -testin mukaan ($p=0,023$) mielipiteet sopimukseen perustuvasta suojelusta, jossa maapohjan omistus säilyisi edelleen metsänomistajalla. METSO-kauppoja tehneistä 57 prosenttia hyväksyisi tällaiseen sopimukseen perustuvan suojelun, kun luonnonsuojeluohjelmiin myyneistä sen olisi valmis hyväksymään 21 prosenttia vastaajista (kuva 4). METSO-kauppoja tehneiden vastausten jakaumassa oli kuitenkin suurempi hajonta kuin suojeluohjelmassa myyneillä. Vaikka METSO-kauppojen metsänomistajat pitivät omistusoikeutta tärkeänä, he olivat silti itse olleet valmiita luopumaan kaupalla alueestaan. Tulos on osin ristiriitainen, toisin sanoen vastaajilla ei näyttänyt olevan selvää yksikäsitteistä kantaa. Toisaalta tarjottu hinta on saattanut houkuttaa nämä muuten taloudellisesti orientoituneet ja varsin iäkkäät metsänomistajat myymään kohteitaan.

Kuva 4. Suojelun hyväksyttävyyden ja vaikutuksen omistusoikeuteen. *Luonnonhoitosuunnitelman tarkoituksena on sovittaa luonnonarvojen tuottaminen, metsänhoito ja -käyttö sekä muu alueen taloudellinen käyttö yhteen.

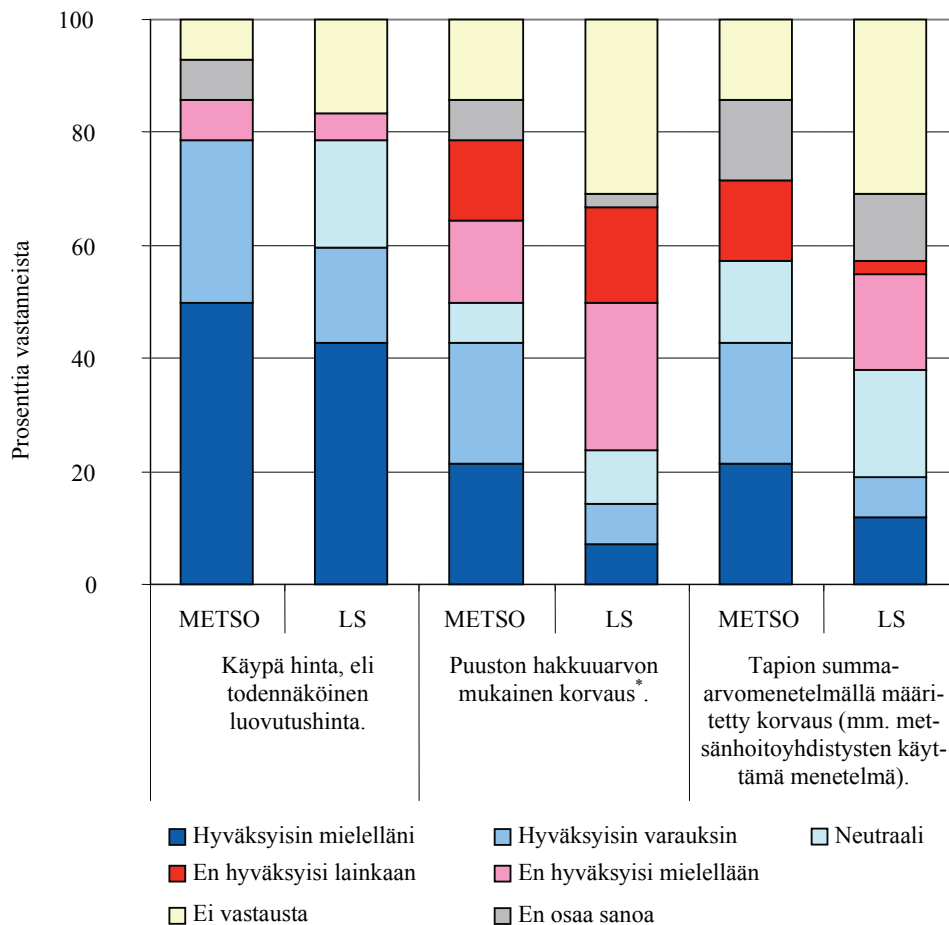
Kuvassa 5 on esitetty vertailuryhmien näkemykset taloudellisen korvauksen hyväksyttävyydestä. Kaikista vastaajista puolet hyväksyisi korvauksen muodoksi rahan tai tuen. Tilastollisen χ^2 -testin mukaan ryhmien suhtautumisessa rahaan tai tukeen oli kuitenkin merkitsevä ero ($p=0,039$). Metsänomistajista 62 prosenttia piti alueen vaihtoa toiseen metsäpalstaan tai tonttiin myös hyväksyttävänä.

Tutkimuksessa selvitettiin myös kahden erilaisen verotuksellisen korvauksen hyväksyttävyyttä. Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä yli viidennes (29 %) ei hyväksyisi verohelpotusta tai luovutusvoiton verovapautta (24 %) korvauksen muodoksi. METSO-ohjelman metsänomistajista seitsemän prosenttia piti näitä korvausmuotoja huonoina. On huomattava, että luovutusvoitosta menee käytännössä 5,6 prosenttia veroa, kun maa myydään valtiolle luonnonsuojelutarkoituksessa.

Kuva 5. Vastaajien näkemykset erilaisten korvausten hyväksyttävyydestä. *Mieliopide-erot olivat tilastollisesti merkitseviä myös riippumattomien ryhmien t-testin mukaan: $t(29,35) = -3,36$, $p=0,002$.

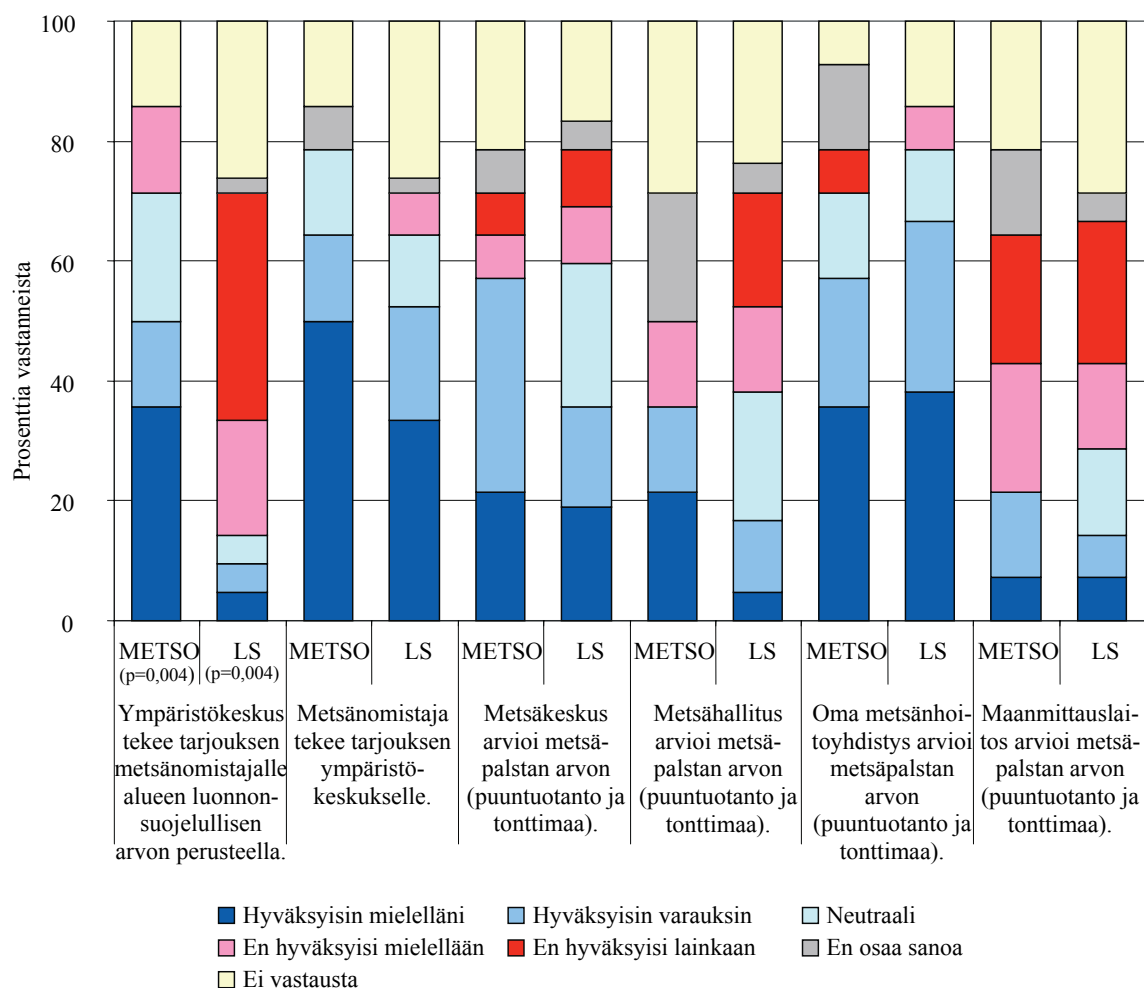
Metsäalueitaan myyneiden suhtautuminen erilaisiin korvauksen arviointimenetelmiin on esitetty kuvassa 6. Kysymysten avulla pyrittiin saamaan kuva siitä, mihin kiinteistöarviointimenetelmään myyjät luottavat kiinteistökaupassa. Vaihtoehtoina olivat kauppa-arvo-, tuottoarvo- sekä summa-arvomenetelmä. On ilmeistä, etteivät kaikki metsänomistajat tunne näitä eikä niitä ole kaupanteon yhteydessä tarkemmin esitelty. Kaikkien vastanneiden kesken käypää hintaa, eli todennäköistä luovutushintaa pidettiin hyväksyttävimpänä. Sen hyväksyisi 64 prosenttia kaikista vastanneista. Puuston hakkuuarvon mukainen ja summa-arvomenetelmällä määritetty arvio saivat käypää hintaa enemmän epäilyksiä osakseen. Vastanneiden näkemykset erosivat puuston hakkuuarvoon perustuvan arvion suhteen niin, että METSO-kauppoja tehneistä 43 prosenttia hyväksyisi sen, kun vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä vain 14 prosenttia oli sen kannalla. Mieli-piteiden erot olivat t-testin mukaan tilastollisesti merkitseviä: $t(54) = -2,27, p=0,027$. Hyväksyttävyyteen ja eroihin vaikutti ilmeisesti se, että METSO-kaupoissa oli merkittävästi enemmän puus-toa (m³/ha) kuin vanhoihin suojeluohjelmiin myydyillä tiloilla.

Kuva 6. Tilan kiinteistöarviointimenetelmän hyväksyttävyyys. *Mieli-piteet erosivat riippumattomien ryhmien t-testin mukaan tilastollisesti merkitsevästi: $t(54) = -2,27, p=0,027$.

Tiloja myyneet suhtautuivat eri tavoin eri organisaatioiden tekemiin kiinteistöarviointeihin. Kaikista vastanneista 57 prosenttia hyväksyisi metsänhoitoyhdistyksen kiinteistöarvioinnin. Tämän mukaan metsänomistajien luottamus metsänhoitoyhdistyksiä kohtaan on hyvällä tasolla. Suurin osa kyselyyn vastanneista, 55 prosenttia, piti myös metsänomistajan itse tekemää tarjousta ympäristökeskukselle hyväksyttävänä (kuva 7). Hyväksyttävänä pidettiin niin ikään metsäkeskusten arvioita kohteen puuntuotannon sekä tonttimaan osalta. METSO-kauppoja tehneet suhtautuivat myönteisimmin Metsähallitukseen arvioijana kuin vanhoihin suojeleohjelmiin maitaan myyneet. Vastaavasti METSO-kauppoja tehneet suhtautuivat Maanmittauslaitokseen hieman varauksellisemmin kuin luonnonsuojeleohjelmiin maitaan myyneet. Kokonaisuutena Maanmittauslaitoksen arviointiin suhtauduttiin varauksellisesti.

Puolet METSO-kauppoja tehneistä hyväksyisi ympäristökeskuksen arvioinnin, kun taas vanhoihin suojeleohjelmiin maitaan myyneistä samoin vastasi kymmenen prosenttia tilojen myyjistä. Ero suhtautumisessa ympäristökeskuksen tarjoukseen oli χ^2 -testin mukaan tilastollisesti merkitsevä ($p=0,004$). Vanhoihin luonnonsuojeleohjelmiin osallistuneista 57 prosenttia ei hyväksyisi lainkaan tai mielellään ympäristökeskuksen tarjousta luonnonsuojellisten arvojen perusteella. Luonnonsuojeleohjelmiin maitaan myyneiden suhtautuminen ympäristökeskusten arviointiin oli varsin kielteistä. Monet ilmeisesti kokevat ympäristökeskuksen tahona, joka pyrkii maksimoimaan suojeltujen alueiden pinta-alaa metsänomistajien kustannuksella. Asenteisiin on saattanut vaikuttaa aiemman Natura 2000 -ohjelman julkisuudessa saama kielteinen kuva.

Kuva 7. Kauppahinnan arvioijat, arvioinnin periaatteet sekä niiden hyväksyttävyys.

4.5 Suojeluohjelmista tiedottaminen sekä tiedon tarve

Suojeluohjelmien ja erityisesti METSO-ohjelman toteuttamisen kannalta on tärkeää, miten niiden sisällöstä tiedotetaan. Mitä paremmin metsänomistajille on kerrottu ohjelmasta ja sen toteutustavasta, sitä vähemmän syntyy väärinkäsityksiä kauppaa tehtäessä ja sitä enemmän saadaan tarjouksia suojelukohteista. Tiedonkulun selvittämiseksi metsänomistajilta kysyttiin, mitä kautta he olivat saaneet tietoa alueiden hankinnoista.

Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä 55 prosenttia oli saanut tietoa suoraan Metsähallitukselta (taulukko 3). Muita tärkeitä tietolähteitä heille olivat olleet ympäristökeskukset sekä metsäkeskukset. METSO-kauppojen metsänomistajat olivat saaneet tietoa etenkin metsänhoitoyhdistyksiltä, tältä osin ryhmät poikkesivat toisistaan χ^2 -testin mukaan tilastollisesti merkitsevästi ($p=0,049$). METSO-ohjelmaan myyneiden muina tärkeinä tietolähteinä olivat olleet ympäristökeskukset sekä Metsähallitus.

Puolet METSO-kauppoja tehneistä ja 31 prosenttia luonnonsuojeluohjelmiin osallistuneista metsänomistajista olisi kaivannut lisätietoja toteutettavista ohjelmista ryhtyessään tekemään kauppaa Metsähallituksen kanssa. Vastaavasti luonnonsuojeluohjelmiin osallistuneista 48 prosenttia ja METSO-kauppoja tehneistä 36 prosenttia koki tietonsa riittäviksi kaupan tekemiseen.

Maitaan myyneet olisivat kaivanneet tietoa erityisesti kauppahinnan arvioinnista, eri ohjelmien käynnistymisestä ja tarkoituksesta sekä tilansa luontoarvoista (taulukko 4).

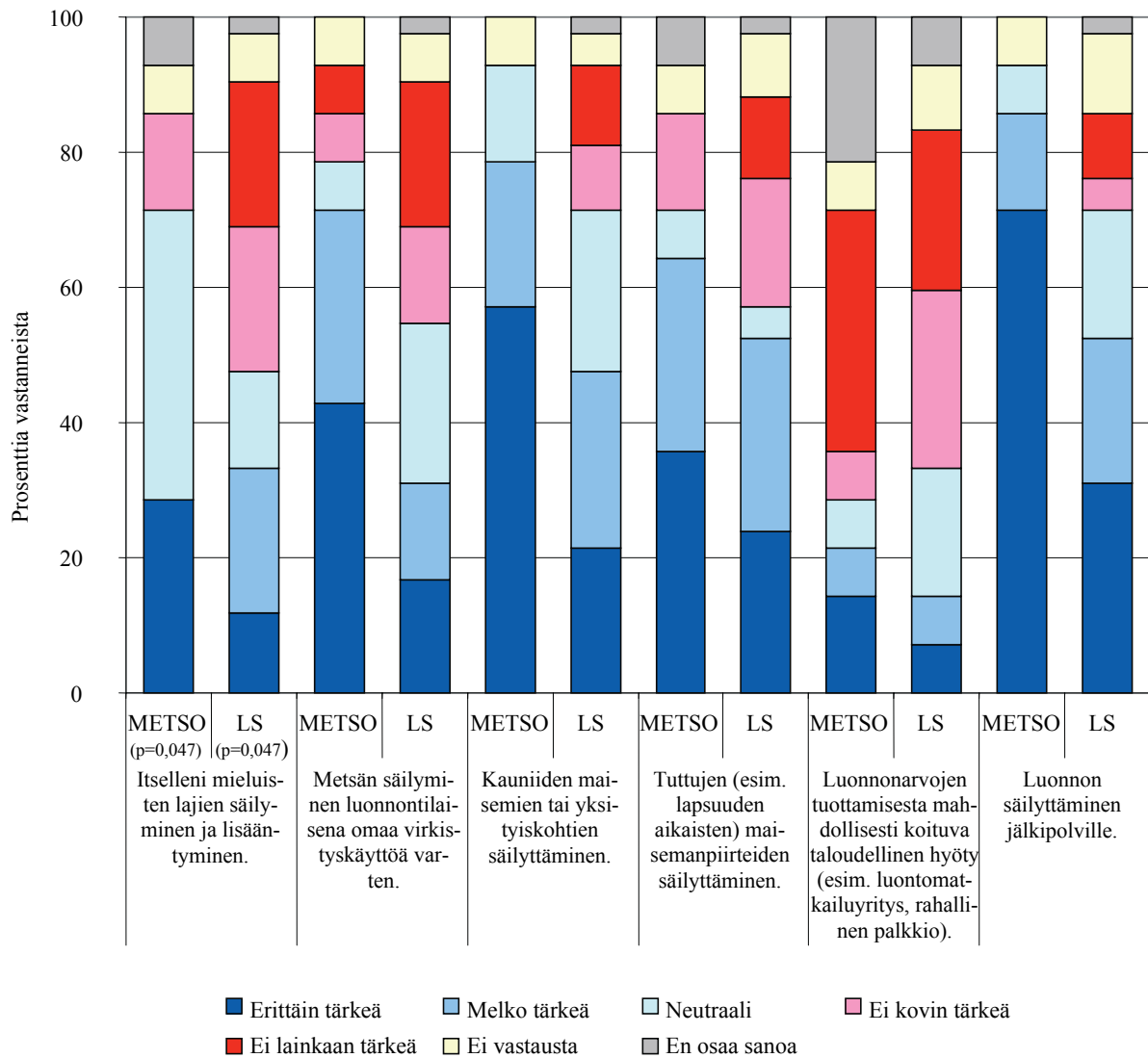
Taulukko 3. Metsähallitukselle luonnonsuojelutarkoituksiin maitaan myyneiden metsänomistajien tietolähteet. Luvut kertovat kuinka monta prosenttia vastaajista oli saanut tietoa kustakin tietolähteestä (n = vastaajien lukumäärä).

	METSO-ohjelman kaupat (n = 14)	Vanhojen luonnonsuojeluohjelmien kaupat (n = 40)
Paikallisilta metsänomistajilta tai naapureilta	7	18
Metsäkeskuksen tiedotustilaisuudesta	0	23
Metsänhoitoyhdistyksestä	43	10
Ympäristökeskuksesta	43	25
Metsähallitukselta	21	55
Tuottajajärjestön tiedotustilaisuudesta	0	3
Paikallisladiosta tai paikallislehdestä	14	5
Valtakunnallisesta sanomalehdestä tai valtakunnalliselta radio- tai TV-kanavalta	14	8
Tuottajajärjestön lehdestä	0	3
Internetistä	7	0
Jostakin muualta	14	15

Taulukko 4. Metsänomistajien lisätietotarpeet. Luvut kertovat, kuinka monta prosenttia vastaajista on kokenut tarvitsevansa lisätietoja mainituista asioista (n = vastaajien lukumäärä).

Tietotarpeet	METSO-ohjelman kaupat (n = 14)	Vanhojen luonnonsuojeluohjelmien kaupat (n = 39)
En tarvinnut lisätietoja mistään.	50	23
Tietoa ohjelman käynnistymisestä ja tarkoituksesta.	36	33
Tietoa kauppahinnan arviointitavasta.	50	56
Tietoa oman tilan puuntuotantomahdollisuuksista.	7	23
Tietoa oman tilan luontoarvoista.	29	33
Muuta	0	8

METSO-kauppoja tehneet metsänomistajat olivat keskimäärin suojeluyönteisempiä kuin suoje-
luohjelmiin maitaan myyneet. Ryhmien mielipiteet erosivat itselle mieluisten lajien säilymisen ja
lisääntymisen suhteen χ^2 -testin mukaan merkitsevästi ($p=0,047$). Kaikki pitivät tärkeänä luonnon
säilymistä jälkipolville; se oli 61 prosentille erittäin tai melko tärkeää. Kauniiden maisemien tai
yksityiskohtien säilyttäminen oli 55 prosentille erittäin tai melko tärkeää. Myös tuttujen, esimer-
kiksi lapsuudenaikaisten maisemanpiirteiden säilyttäminen oli 55 prosentille erittäin tai melko
tärkeää. Metsänomistajien päätöksiin myydä alue luonnonsuojeluohjelmiin ei juuri vaikuttanut
luontoarvojen tuottamisesta mahdollisesti koituva taloudellinen hyöty (kuva 8).

Kuva 8. Eri luontoarvojen merkitys metsänomistajille heidän myydessään metsää valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin.

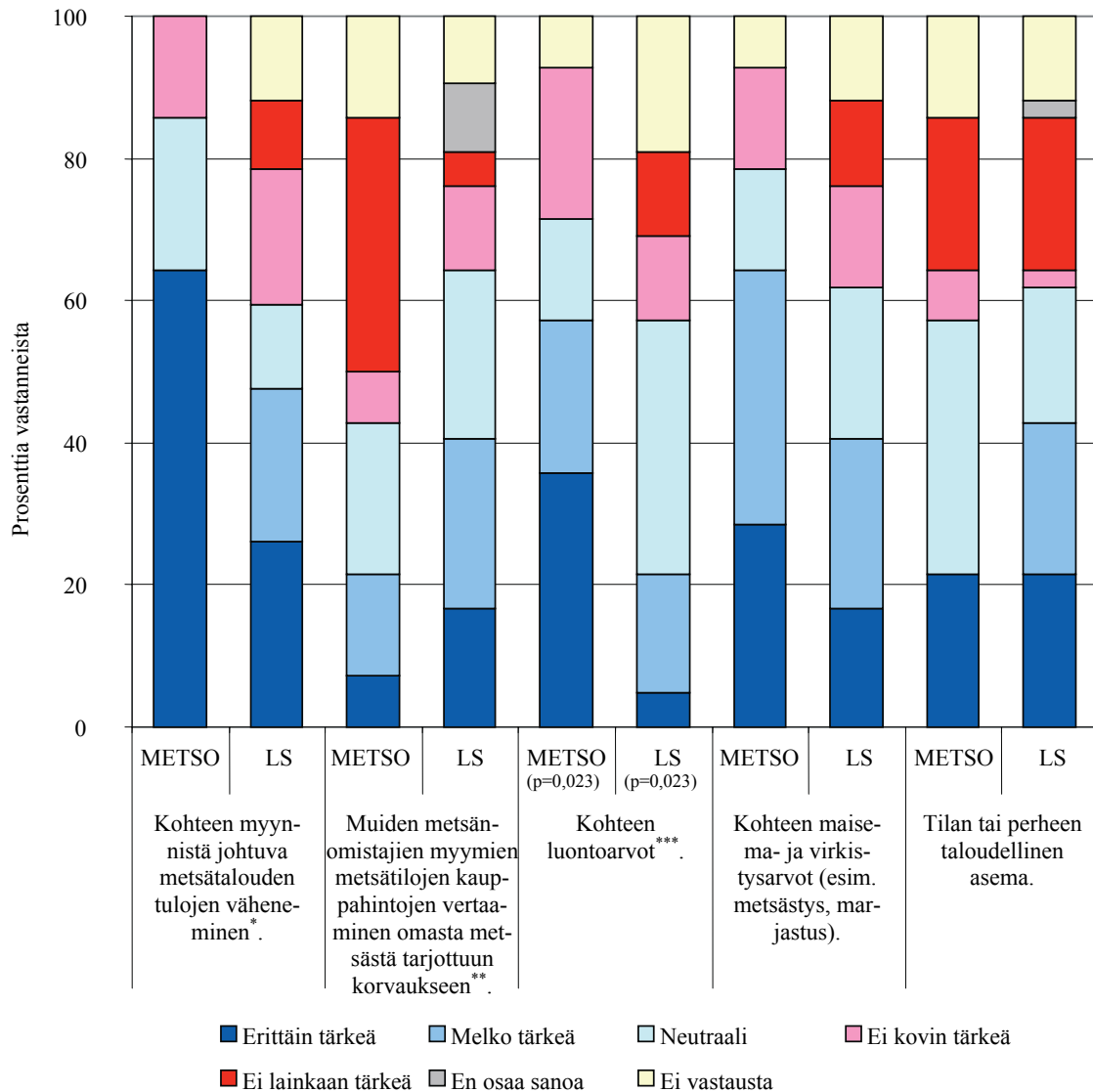
4.6 Taloudelliset arvot metsäalueesta luovuttaessa

Kauppahinnalla on keskeinen merkitys metsänomistajien kokemaan tyytyväisyyteen alueesta luovuttaessa. Myös suojeluratkaisun hyväksyttävyyden yhtenä tärkeimpänä tekijänä on suojelusta saatava korvaus (Horne ym. 2004). Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää, mitä asioita metsänomistajat painottaisivat korvauksen suuruutta arvioitaessa.

Kaikista vastanneista 36 prosenttia piti alueesta luopumisesta johtuvaa metsätalouden tulojen vähentymistä ”erittäin tärkeänä”. METSO-ohjelmaan maitaan myyneistä 64 prosenttia piti tätä erittäin tärkeänä. Suojeluohjelmiin myyneistä samaa mieltä oli vain neljännes, näkemyserot olivat t-testin mukaan tilastollisesti merkitseviä ($t(54) = -2,286, p=0,026$). METSO-kauppoja tehneet pitivät erityisen tärkeinä myös kohteen luontoarvoja, kun taas suojeluohjelmiin osallistuneet eivät nähneet niitä niin merkittävänä. Ryhmien välinen mielipide-ero oli tilastollisesti merkitsevä niin χ^2 -testin ($p=0,023$) kuin riippumattomien ryhmien t-testinkin mukaan ($t(54) = -2,486, p=0,016$) (kuva 9).

Yli kolmannes METSO-kauppoja tehneistä ei pitänyt lainkaan tärkeänä muiden metsänomistajien myymien metsätilojen kauppahintojen vertaamista omasta metsästä tarjottuun kauppahintaan. Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneiden joukossa samaa mieltä oli viisi prosenttia vastanneista. Näkemyserot olivat riippumattomien ryhmien t-testissä tilastollisesti merkitseviä ($t(54) = 2,495, p=0,016$). Tulos viittaa siihen, etteivät tiloistaan luopuneet tunne kauppa-arvomenetelmää ja sen vertailun periaatetta.

Ryhmien mielipiteet tilan ja perheen taloudellisen aseman tärkeydestä kohteen kauppahinnan arviointiin vaikuttavana tekijänä vaihtelivat. Vertailun mukaan näyttää siltä, että METSO-ohjelmaan osallistuneet ovat taloudellisesti valveutuneita, ja samalla he arvostavat vertailuryhmäänsä enemmän metsiensä tarjoamia markkinattomia hyötyjä kuten luonto-, maisema- ja virkistysarvoja.

Kuva 9. Metsänomistajien mielipiteet kauppahintaan vaikuttavista tekijöistä. * Mielipiteet erosivat tilastollisesti merkitsevästi riippumattomien ryhmien t-testin mukaan: ($t(54) = -2,286, p=0,026$). ** Mielipiteet erosivat tilastollisesti merkitsevästi riippumattomien ryhmien t-testin mukaan: ($t(54) = 2,495, p=0,016$). *** Mielipiteet erosivat tilastollisesti merkitsevästi myös riippumattomien ryhmien t-testin mukaan: ($t(54) = -2,486, p=0,016$).

Kyselyssä tiedusteltiin syitä myös siihen, miksi metsänomistajat eivät olleet käyttäneet aluettaan taloudellisesti hyväkseen. METSO-kauppojen metsänomistajista 62 prosenttia oli säästänyt kohteen nimenomaan sen luontoarvojen vuoksi, luonnonsuojeluohjelmiin myyneistä samoin oli menetellyt 19 prosenttia, ero oli χ^2 -testin mukaan tilastollisesti merkitsevä ($p=0,015$).

Muita perusteita alueen säästämiseksi oli mm. varautuminen myöhempään yllättävään rahantarpeeseen. Myös kohteen hankala sijainti oli vaikeuttanut taloudellisesti kannattavaa hakkuuta. Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä 45 prosenttia oli säästänyt kohdetta, koska metsää oli kannattanut edelleen kasvattaa. METSO-kauppoja tehneistä kahdeksan prosenttia piti edellistä perustetta syynä hakkuista luopumiseen, ryhmien välinen mielipide ero oli χ^2 -testin mukaan tilastollisesti merkitsevä ($p=0,015$) (taulukko5).

Edelliset tulokset ovat ymmärrettäviä, kun muistetaan jo aiemmin kuvatut erot tilojen puuvaroissa. METSO-kaupoissa oli runsaat puuvarat vanhoissa metsissä, kun taas vanhojen suojeleohjelmien alueisiin kuului soidensuojeleohjelman hankittavia kohteita.

Taulukko 5. Metsänomistajien perustelut myydyn alueen vähäiselle taloudelliselle käytölle. Luvut kertovat, kuinka monta prosenttia vastaajista on pitänyt esitettyä väittämää perusteluna kohteen säästämiseksi (n = vastaajien lukumäärä).

	METSO-ohjelman kaupat (n = 13)	Vanhojen luonnonsuojele- ohjelmien kaupat (n = 42)
Kohteen luontoarvojen vuoksi.	62	19
Kohteen maisema- ja virkistysarvojen takia (esim. metsästys, marjastus).	15	17
Tilan tulevan sukupolvenvaihdoksen tai perinnöksi jättämisen takia.	15	19
Olen säästänyt kohdetta myöhempää tai yllättävää rahantarvetta varten.	31	24
Kohteen metsää on kannattanut vielä kasvattaa.	8	45
Kohdetta ei ole taloudellisesti kannattavaa hakata, esim. hankalan sijainnin takia.	46	21
Jokin muu syy.	0	21

Metsähallitus ostaa maita luonnonsuojeleutarkoituksiin markkinahintaan. Yksittäisen alueen kauppahinta määräytyy ostajan ja myyjän neuvottelussa. Läheskään kaikki metsänomistajat eivät esitä omaa hintapyyntöään ennen Metsähallituksen tarjousta. Varsinkin Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman hankinnoissa tarjouskilpailun tarkoituksena on nimenomaan saada metsänomistajien eri kohteista esittämiä hintapyyntöjä. Jos metsänomistaja ei kuitenkaan esitä hintapyyntöä, Metsähallituksen Laatumaan arvioijat arvioivat kohteen neuvottelujen käynnistämiseksi. METSO-kauppoja tehneistä 57 prosenttia esitti oman hintapyyntönsä ennen Metsähallituksen tarjousta. Luonnonsuojeleohjelmiin maitaan myyneistä 71 prosentilla ei ollut omaa hintanäkemyttä.

Hintapyyntönsä esittämättä jättämisen perusteluiden jakaumat on esitetty taulukossa 6. METSO-kauppoja tehneistä 71 prosenttia ei esittänyt hintapyyntöä, koska he halusivat nähdä vastaako tarjous kohteen käypää hintaa. Luonnonsuojeleohjelmiin maitaan myyneistä kolmannes vastanneista käyttäytyi samoin. METSO-kauppoja tehneistä 43 prosenttia sekä luonnonsuojeleohjelmiin osallistuneista joka kymmenes ei esittänyt hintapyyntöä, koska ei halunnut paljastaa hintanäkemyttään neuvotteluvaiheen alussa, eikä osannut arvioida, kuinka suuri kauppahinta voisi enimmillään olla. Niin ikään 43 prosenttia METSO-ryhmän vastanneista ja 29 prosenttia suojeleohjelmiin maitaan myyneistä ei tehnyt hintatarjousta, koska ei osannut arvioida kohteen taloudellista tai suojeleuarvoa, eikä näin ollen tiennyt mikä olisi käypä hintataso.

Taulukko 6. Metsänomistajien perustelut sille, miksi he eivät esittäneet omaa hintapyyntöään. Luvut kertovat, kuinka monta prosenttia vastaajista on pitänyt esitettyä väittämää perusteluna käyttäytymiselleen (n = vastaajien lukumäärä).

Perusteluita hintapyyntöille	METSO-ohjelman kaupat (n = 7)	Vanhojen luonnonsuojelu- ohjelmien kaupat (n = 31)
En halunnut paljastaa hintapyyntöäni heti alussa, koska en tiennyt kuinka suuri korvaus voi enimmillään olla.	43	10
En osannut määritellä kohteeni taloudellista arvoa tai suojeluarvoa, enkä tiennyt, mikä olisi sopiva korvaus.	43	29
En osannut arvioida alueen hakkuumahdollisuuksia ja niiden rahallista arvoa.	14	10
Halusin nähdä, vastaako tarjous kohteen käypää hintaa.	71	32
Muu syy	0	29

Jos luonnonsuojelukauppaa ei olisi tehty, 43 prosenttia METSO-ohjelmaan osallistuneista olisi käyttänyt kohteen hakkuumahdollisuudet välittömästi. Vanhoihin suojeluohjelmiin maitaan myyneistä näin olisi tehnyt kaksi prosenttia vastaajista. Erot hakkuumahdollisuuksien käytössä olivat χ^2 -testin mukaan tilastollisesti merkitseviä (p= 0,009). METSO-kauppoja tehneet olivat muihin suojeluohjelmiin maitaan myyneisiin verrattuna halukkaampia pitämään tilansa kestävässä puuntuotannossa, mikäli kauppaa Metsähallituksen kanssa ei olisi tehty. Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä 37 prosenttia olisi jättänyt kohteita luonnontilaan, kun METSO-ohjelmaan osallistuneista samoin olisi toiminut 14 prosenttia vastanneista (taulukko 7).

METSO-ohjelmaan maitaan myyneiden metsänomistajien aktiivisuus hakkuumahdollisuuksien käytössä perustuneen tilojen puuvaroihin. Luonnonsuojeluohjelmat kohdistuivat puolestaan sellaisille alueille, joilta hankittiin maita soidensuojeluohjelmaan. Niillä hakkuumahdollisuudet ja puuston taloudelliset arvot ovat usein varsin vaatimattomia, mihin on jo aiemminkin viitattu.

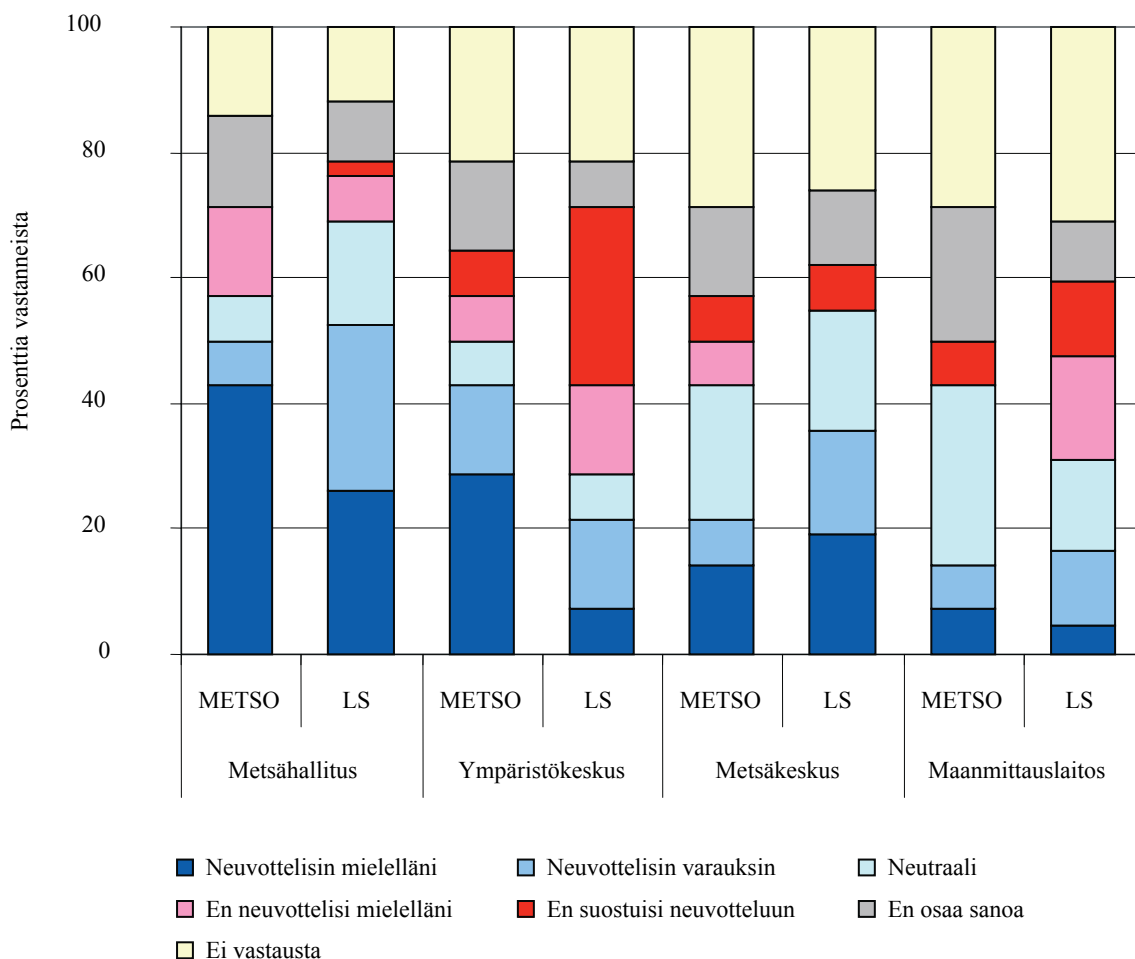
Taulukko 7. Alueen käyttö, jos luonnonsuojelukauppaa ei olisi tehty. Luvut kertovat, kuinka monta prosenttia vastaajista on pitänyt esitettyä käyttömuotoa todennäköisenä vaihtoehtona (n = vastaajien lukumäärä).

Arvio alueen todennäköisestä käytöstä	METSO-ohjelman kaupat (n = 14)	Vanhojen luonnonsuojelu- ohjelmien kaupat (n = 41)
Alue jäisi luonnontilaan.	14	37
Metsätalouden käyttö, ottaen huomioon luontoarvot.	36	29
Kestävä puuntuotanto ja sen mukaiset hakkuut.	36	32
Hakkuumahdollisuuksien käyttö välittömästi.	43	2

4.7 Metsänomistajien tyytyväisyys toteutuneeseen kauppaan

Maamittauslaitos, metsäkeskukset, ympäristökeskukset ja Metsähallitus ostavat tiloja, arvioivat niitä ja valitsevat luonnonsuojeluun sopivia kohteita yhteistyössä. Alueita myyneiltä metsänomistajilta kysyttiin miten mieluisia neuvottelu- ja kaupantekokumppaneita kyseiset organisaatiot ovat. Vastausten jakaumat on esitetty kuvassa 10.

Vastaajat neuvottelisivat kohteensa myynnistä luonnonsuojelutarkoituksiin mieluiten Metsähallituksen kanssa. Lähes kolmannes kaikista piti Metsähallitusta tässä suhteessa mieluisimpana neuvottelukumppanina. Erityisesti METSO-kauppoja tehneet suhtautuivat myönteisesti Metsähallitukseen. Vastaavasti kielteisimmäksi koettiin neuvottelut ympäristökeskusten kanssa; suojeluohjelmiin maitaan myyneistä 29 prosenttia ei suostuisi neuvotteluun niiden kanssa. He suhtautuivat varauksellisemmin ympäristökeskuksiin kuin METSO-kauppojen tehneet, joista 7 prosenttia ei suostuisi neuvotteluun. Kyselyyn vastanneista kolmannes jätti vastaamatta Maanmittauslaitosta sekä metsäkeskusta koskeviin kysymyksiin. Tämä viittaa siihen, että metsänomistajat eivät tunne Maanmittauslaitosta ja sen toimintatapoja.

Kuva 10. Metsänomistajien neuvotteluhalualueen myynnistä luonnonsuojelutarkoitukseen eri organisaatioiden asiantuntijoiden kanssa.

Tutkimuksessa selvitettiin myös miten metsänomistajat suhtautuivat toteutuneisiin kauppoihin jälkikäteen. METSO-kauppoja tehneistä suurin osa oli melko tyytyväisiä tai tyytyväisiä kauppaan ja myyntihintaan. Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä melko tyytyväisiä oli yli kolmannes ja tyytyväisiä kymmenen prosenttia vastanneista. Vaikka METSO-kauppoja tehneet olivat keskimäärin tyytyväisempiä saamaansa korvaukseen kuin vertailuryhmän metsänomistajat, heissä oli tyytymättömiä ja melko tyytymättömiä likimain yhtä paljon kuin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneissä (taulukko 8).

Taulukko 8. Metsänomistajien jälkiarvio luonnonsuojelukaupasta ja kauppahinnasta. Luvut ovat prosenttiosuuk-
sia vastanneista (n = vastaajien lukumäärä).

Jälkiarvio kauppahinnasta	METSO-ohjelman kaupat (n = 14)	Vanhoiden luonnonsuojelu- ohjelmien kaupat (n = 41)
Tyytymätön	7	12
Melko tyytymätön	14	7
En tyytyväinen enkä tyytymätön	14	29
Melko tyytyväinen	57	39
Tyytyväinen	7	10
En osaa sanoa	0	2

Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneistä 60 prosenttia tekisi kaupan uudelleen nykyisten kokemustensa perusteella, 12 prosenttia ei myisi aluettaan nyt. Vastaavasti METSO-kauppojen metsänomistajista 57 prosenttia olisi valmis uudelleen kauppaan ja 14 prosenttia jättäisi sen tekemättä. Suurin osa kauppoja tehneistä olisi siten valmis uusimaan kaupan. Luonnonsuojeluohjelmiin osallistuneet suhtautuivat yhtä myönteisesti kaupan uusimiseen kuin METSO-kauppoja tehneet. Melkein kolmannes molempien ryhmien metsänomistajista kuitenkin valitsi ”en osaa sanoa” vaihtoehdon, joka varmasti osaltaan kuvastaa metsänomistajien epävarmuutta ja tiedon puutetta tehdystä ratkaisusta.

Metsänomistajien tyytyväisyyteen vaikuttaa oleellisesti myös kaupanteon kesto. Mitä kauemmin metsänomistaja joutuu odottamaan ratkaisua, sitä enemmän hän säästää kohdettaan metsätalouden toimilta saamatta siitä kuitenkaan hyvitystä. Tästä aiheutuu taloudellisia tappioita tulojen siirtymisestä myöhemmäksi, ja ne ovat sitä suurempia, mitä pitemmälle tulevaisuuteen kauppa siirtyy.

Taulukossa 9 on esitetty koko Metsähallituksen kanssa kaupantekoon kulunut aika neuvottelujen aloituksesta kauppahinnan maksuun. METSO-ohjelmassa 65 prosentissa kaupoista korvaus maksettiin alle kuudessa kuukaudessa neuvottelujen aloituksesta. Luonnonsuojeluohjelmiin osallistuneista metsänomistajista 43 prosenttia oli saanut kauppahinnan tililleen puolen vuoden aikana neuvottelujen aloituksesta. Vastaavasti 47 prosentilla vastanneista kauppahinnan saanti kesti yli vuoden neuvottelujen aloittamisesta, kun taas METSO-kauppoja tehneistä vain seitsemällä prosentilla korvauksen saanti kesti yhtä kauan.

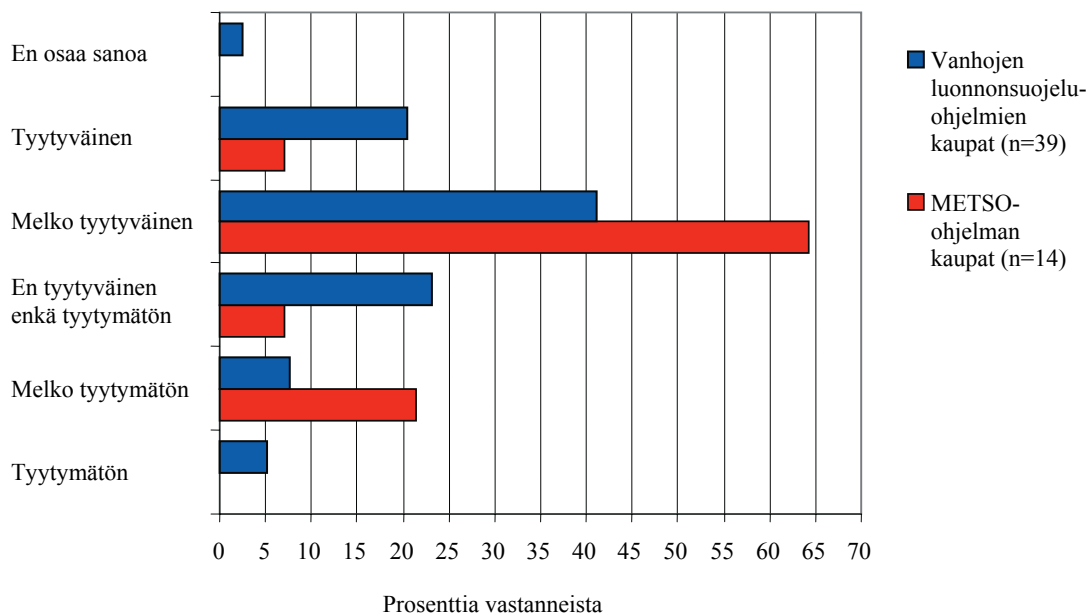
Vapaaehtoisuuteen ja metsänomistajan aloitteellisuuteen perustuvissa kaupoissa neuvottelut eteni-
vät normaalin kiinteistökaupan aikataulun mukaan, jolloin kauppahinta maksettiin kohtuullisen nopean aikataulun mukaisesti. Sen sijaan luonnonsuojeluohjelmissä alueiden hankinta eteni vapaaehtoisuudesta huolimatta hitaasti ja puolessa kaupoista maksut saatiin yli vuoden viiveellä.

Taulukko 9. Kauppaneuvottelujen aloituksesta kauppahinnan maksuun kulunut aika. Luvut ovat vastaajien prosenttiosuuksia (n = vastaajien lukumäärä).

	METSO-ohjelman kaupat (n = 14)		Vanhojen luonnonsuojelu- ohjelmien kaupat (n = 41)
alle 3 kk	29	alle 3 kk	27
3–6 kk	36	3–6 kk	17
6–12 kk	29	6–12 kk	7
yli 1 vuosi	7	1–2 vuotta	22
		2–5 vuotta	22
		yli 5 vuotta	5

Osa suojeluohjelmiin maitaan myyneistä oli saanut tietää maidensa kuulumisesta valtion viralliseen luonnonsuojeluohjelmaan vasta vuonna 2005, mutta osa oli saanut ensitiedon jo 1970-luvulla. Epätietoisuus oli haitannut metsänomistajien maankäyttöä koko tämän ajan. Osa vastaajista arvosteli koko prosessin pitkää kestoja; alueen käyttö oli ollut rajoitettua jopa 30 vuotta. Metsänomistajat suhtautuivat kriittisesti myös siihen, että alueen metsän arvo oli muuttunut useita kertoja suojelualuehankinnan ollessa vireillä.

METSO-ohjelmaan myyneistä metsänomistajista 71 prosenttia oli vähintään melko tyytyväisiä toteutuneeseen kauppaan kokonaisuudessaan. Melko tyytymättömiä heistä oli noin viidennes. Suojeluohjelmiin myyneistä tyytyväisiä oli 19 prosenttia ja melko tyytyväisiä 38 prosenttia eli yli puolet metsänomistajista. Tyytyväisyys oli kuitenkin METSO-kauppoja tehneitä vähäisempää. METSO-kaupoissa tyytyväisyys jakautui selvästi enemmän kahteen osaan kuin luonnonsuojeluohjelmiin myyneillä. Koska METSO-kauppoja tehneet tarjosivat itse metsiään suojeluun, heillä saattoi olla kauppaan nähden suuria odotuksia. Ilmeisesti kuitenkin liian korkeat hintapyynnöt ja niiden epärealistisuus aiheuttivat pettymyksiä (kuva 11).

Kuva 11. Metsänomistajien tyytyväisyys kokonaisuudessaan Metsähallituksen kanssa toteutuneeseen kauppaan.

Tiloja myyneillä oli mahdollisuus kirjoittaa vapaamuotoisia näkemyksiä ja ajatuksia maiden luovuttamisesta luonnonsuojeluun. Runsas viidennes kaikista kertoikin kokemuksistaan. Suurin osa kirjoituksista oli sävyltään kielteisiä ja niitä kirjoittivat lähinnä vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan luovuttaneet. Näyttää siltä, että yleinen tyytymättömyys kirvoitti vastaajia kommentteihin, jotka on koottu liitteeseen 1.

5 Johtopäätökset

5.1 Luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneiden vertailua

Tutkimuksen postikyselyssä haastateltiin METSO-ohjelmaan ja valtion vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin alueita myyneitä metsänomistajia, jotka olivat tehneet kohteesta kiinteistökaupan Metsähallituksen kanssa vuonna 2005. METSO-ohjelmaan maitaan myyneitä luonnehtivat taloudellinen valveutuneisuus sekä suojelumyönteisyys. Vastausten perusteella voidaan sanoa, että METSO-ohjelmassa maista luopuneet ymmärsivät metsän taloudellisen käytön hakkuutuloina ja pitkän aikavälin sijoituksena. Samalla he suhtautuivat luonnonsuojeluun myönteisesti ja pitivät luonnon säilymistä jälkipolville sekä metsäalueen maisema- ja virkistysarvoja erityisen tärkeinä. METSO-kaupalla alueistaan luopuneet olivat suojelleet luontokohteitaan enemmän ja aktiivisemmin jo ennen ohjelmaan osallistumistaan kuin suojeluohjelmiin maitaan myyneet.

METSO-kauppoja tehneet olivat keskimäärin koulututuneempia kuin vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin maitaan myyneet. Melkein kolmannes tarjouskilpailuun osallistuneista oli hankkinut itselleen yliopistotasaisen loppututkinnon. He olivat saaneet myös vertailuryhmäänsä enemmän metsäalan koulutusta erilaisilla metsäkurseilla. Suurimmat ammattiryhmät olivat kummassakin myyjäjoukossa eläkeläiset sekä maa- ja metsätalousyrittäjät. Suurin osa kyselyn metsänomistajista asui haja-asutusalueilla, taajamissa tai pienehköissä alle 20 000 asukkaan kaupungeissa. Tämä vastaa keskimääräisen yksityismetsänomistajan profiilia.

Kyselyn mukaan METSO-kauppojen metsänomistajat hyväksyivät yleisimmin sopimukseen perustuvan suojelun, jossa maanomistus säilyy entisellään. Silti he olivat osallistuneet tarjouksen muodossa kilpailuun myydä alueensa Metsähallitukselle. Heidän tavoitteensa olivat näin ollen osin ristiriidassa keskenään. Tarjouskilpailuun osallistuneiden omistusoikeuden säilymistä kannattavat vastaukset puoltavat luonnonarvokaupan kaltaista suojelua, jossa yksityinen omistusoikeus ei muutu. Toisaalta molemmissa vastaajaryhmissä oli metsänomistajia, jotka eivät olisi lainkaan hyväksyneet sopimukseen perustuvaa ja alueen omistuksen säilyttävää suojelua. Ilmeisesti maanomistus erilaisine maksuineen ja hoitovelvoitteineen voidaan kokea rasitteena henkilölle, jolla ei ole aikaa eikä kiinnostusta metsätalouden harjoittamiseen.

Moni METSO-ohjelmaan alueen myynyt metsänomistaja olisi käyttänyt välittömät hakkuumahdollisuudet, mikäli kauppaa ei olisi tehty Metsähallituksen kanssa. Välittömien hakkuumahdollisuuksien käytön mahdollisuus ilmentää tilojen runsaita puuvaroja. Niitä olikin METSO-kohteissa enemmän kuin tiloilla, joita ostettiin valtion vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin (Tuuri & Hanneenius 2007). On huomattava, että jälkimmäisiin on kuulunut soidensuojeluohjelmaan sisältyviä, vähäpuustoisia alueita. Toisaalta METSO-ohjelmaan tarjotun suojelukohteen maita myyneet saattoivat neuvotella välittömien hakkuumahdollisuuksien perusteella hyväksyttävän kauppahinnan. Metsänomistajien halukkuus suojella itse runsaiden hakkuumahdollisuuksien kohteita saamatta

siitä kunnan vastiketta nousee todennäköisesti melko korkeaksi, jolloin puuston realisoinnista tulee houkutteleva vaihtoehto.

Metsänomistajat olivat myyneet vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin keskimäärin suurempia alueita kuin METSO-ohjelmaan. Vanhoihin ohjelmiin osallistuneet eivät näyttäneet pitävän metsän tarjoamia taloudellisia mahdollisuuksia yhtä tärkeänä kuin METSO-kauppoja tehneet, se on selitettävissä kohteiden heikohkoilla hakkuumahdollisuuksilla (Tuuri & Hannelius 2007). Suojeluohjelmiin maitaan myyneiden metsänomistajien suhtautuminen metsien- ja luonnonsuojeluun oli kaksijakoista. Heistä melkein kolmannes suhtautui kielteisesti luonnonsuojeluun erottuen näin selvästi METSO-kauppoja tehneistä.

Vanhoihin suojeluohjelmiin maitaan myyneet metsänomistajat olisivat hyväksyneet vaihdon toiseen metsäpalstaan korvauksen muodoksi useammin kuin METSO-kauppoja tehneet. He olivat saaneet tietoa suojeluohjelmista useammasta eri lähteestä kuin METSO-tiloja myyneet. Yleisimpänä tietolähteenä oli Metsähallitus.

5.2 Metsähallitus suojelualueiden hankkijana

Metsähallitus ostaa suojelukohteita valtioneuvoston vahvistamien ohjelmien mukaan yhteistyössä ympäristökeskusten kanssa (Metsähallitus 2006). Ympäristökeskukset vastaavat alueellisesti kohteiden valinnasta suojelubiologisten tekijöiden perusteella. Metsähallituksen asiantuntijat arvioivat alueen metsätaloudellisten arvojen mukaan markkinahintaan, käyvät kauppaneuvottelut ja tekevät kiinteistökaupan. Kyselyyn vastanneet antoivat metsien- ja luonnonsuojelun tai kiinteistöarvioinnin parissa toimivista organisaatioista neuvottelukumppanina Metsähallitukselle myönteisimmän arvion. Varsinkin METSO-kauppoja tehneet suhtautuivat Metsähallitukseen myönteisesti. Valtion vanhoihin suojeluohjelmiin maitaan myyneet eivät olisi mielellään neuvotelleet kaupoista ympäristökeskusten ja Maanmittauslaitoksen kanssa. Maitaan suojelualueiksi myyneiden kokemusten mukaan Metsähallitus näyttää olevan sopivin ja luotettavin organisaatio suojelualueiden hankkijana.

Alueita myyneet olivat saaneet tietoa suojeluohjelmista pääasiassa Metsähallitukselta, metsänhoitoyhdistyksiltä ja ympäristökeskuksilta. Lisää tietoa olisi kuitenkin kaivattu etenkin kauppahinnan arviointimenettelystä, ohjelman käynnistymisestä ja tarkoituksesta sekä oman tilan luontoarvoista. Ohjelmista tiedottaminen olisi ensiarvoisen tärkeää suojelumyönteisten metsänomistajien tavoittamiseksi. Tiedottaminen lisäisi myös yleistä tietoutta luontoarvoista niin metsänomistajien kuin muidenkin kansalaisten keskuudessa.

Verotuskin saattaa tukea ja olla luomassa myönteistä kuvaa luonnonsuojelualueiden hankinnasta. Vanhojen suojeluohjelmien ja METSO-kauppojen luovutusvoiton verotus on lievempää kuin normaalien kiinteistökauppojen verotus. Myytäessä maata luonnonsuojelutarkoituksessa Metsähallitukselle (valtio) hankintameno-olettama on 80 %. Toisin sanoen myyjä maksaa luovutusvoitosta veroa vain kauppahinnan viidenneksestä. Kun pääomatulon verokanta on 28 prosenttia, kauppahinnasta menee veroihin 5,6 prosenttia.

5.3 Suojelukohteiden hankinta ja arviointi

METSO-ohjelman päätavoitteena on luonnon monimuotoisuuden suojeleminen. Ohjelmaa toteutettaessa on kuitenkin erittäin tärkeää kiinnittää huomiota myös suojelun yhteiskunnalliseen hyväksyttävyyteen (Horne 2006). Suojelukeinojen sosiaaliset vaikutukset huomioon ottamalla voidaan ehkäistä konflikteja, joista kohtuuttoman kauan kestänyt Kuusamon yhteismetsän lunastus on ääriesimerkki. Ristiriitojen vähentyessä metsänomistajien yleinen suhtautuminen metsien- ja luonnonsuojelua kohtaan muuttuisi myönteisemmäksi.

Suojelukohteiden arviointimenettelyn kehittäminen ja läpinäkyvyyden lisääminen ovat keskeisiä haasteita luonnonsuojelualuekaupassa. Kumpikin tutkimuksen myyjäryhmä suosi rahaa, tukea tai maan vaihtomahdollisuutta omasta alueesta luovuttaessa. Kauppahinnan arvioinnissa hyväksytympänä menetelmänä pidettiin kauppa-arvomenetelmää ja sen tavoitearvona käypää hintaa. Tiloista luopuneilla ei kuitenkaan ollut selkeää kuvaa eri arviointimenetelmien käytöstä ja hyväksyttävyydestä kohdetta arvioitaessa. Vain harva metsänomistaja tunsi kauppa-, tuotto- ja summa-arvomenetelmän soveltamisen metsäomaisuutta arvioitaessa. Metsänomistajille tulisi selvittää omaisuuden arvioinnin ja kaupanteon yhteydessä kiinteistön markkina-arvon määrittämisen perusteita. Menettely lisäisi maata luovuttavien luottamusta suojeluohjelmaa toteuttaviin tahoihin ja parantaisi tarjottavan kauppasumman hyväksyttävyyttä. Tämä edelleen helpottaisi ja nopeuttasi metsänomistajien suojelupäätösten tekoa.

Vapaaehtoisen suojelun suosiminen sekä metsänomistajille havainnollistettu kauppahintojen arviointimenettely rohkaisisivat tulevaisuudessa entistä useampia tekemään suojelutarjouksia. On ilmeistä, että osin suojeltujen tai rajoitetussa metsätalouskäytössä olevien metsien pinta-ala lisääntyy tulevaisuudessa Etelä-Suomessa (Hetemäki ym. 2006). Esimerkiksi metsälakikohteista maksettujen, Kemera-lainsäädäntöön perustuvien, ympäristötukien on todettu kannustavan suojeluun jopa laajemmin kuin mihin laki velvoittaisi (Tikka 2003). Metsänomistajat kokevat vapaaehtoisen suojelun usein hyväksyttäväksi. He eivät kuitenkaan ole valmiita lähtemään siihen korvauksetta, vaikka kohteen omistusoikeus säilyisikin metsänomistajalla (Kumela & Koskela 2006). Metsänomistajille selkeästi esitetty korvaus tai palkkio luonnonarvokaupasta näyttäisikin olevan yksi tärkeimmistä lopulliseen päätökseen vaikuttavista seikoista.

METSO-ohjelman tarjouskilpailun kaltaisessa menetelmässä olisi tärkeää saada passiiviset metsänomistajat mukaan. Ohjelmasta tiedottaminen on siinä avainasemassa. Usein suojelun suhteen innottomat metsänomistajat eivät ole kovin aktiivisia metsätaloudenkaan harjoittajina ja heidän omistuksessaan saattaa olla biologisesti arvokkaita alueita. Luonnonsuojelusta ja biologisesti arvokkaiden kohteiden tarjoamisesta suojeluun olisi hyvä saada vakiintunut ja yleisesti hyväksytty käytäntö.

On arvioitu, että valtioneuvosto päättää METSO-ohjelman jatkosta ja sen rahoituksesta "METSON seuranta ja arviointi" -tutkimusraportin perusteella vuonna 2007 alkavan vaalikauden hallitusohjelmassa (Syrjänen ym. 2006). Metsähallitus jatkaa maiden hankintaa vielä vuonna 2007 vanhojen suojeluohjelmien mukaan, tosin niukentunein resurssein.

Lähteet

- Etelä-Suomen metsien suojelutoimikunta 2002: Etelä-Suomen, Oulun läänin länsiosan ja Lapin läänin lounaisosan metsien monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma. – Suomen ympäristö 583. 56 s.
- Everitt, B. S. 1977: The analysis of contingency tables. – Chapman and Hill, London. 128 s.
- Hetemäki, L., Harstela, P., Hynynen, J., Ilvesniemi, H. & Uusivuori, J. (toim.) 2006: Suomen metsiin perustuva hyvinvointi 2015. Katsaus Suomen metsäalan kehitykseen ja tulevaisuuden vaihtoehtoihin. – Metlan työraportteja 26. 250 s.
<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2006/mwp026.htm>.
- Horne, P. 2006: Forest owners' acceptance of incentive based policy instruments in forest biodiversity conservation – a choice experiment based approach. – *Silva Fennica* 40(1): 169–178.
- , Koskela, T. & Ovaskainen, V. 2004: Metsänomistajien ja kansalaisten näkemykset metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. – *Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja* 933. 110 s.
- Juutinen, A. 2005: Luonnonarvokaupan kustannustehokkuus: kokeiluhanke Lounais-Suomen metsäkeskuksen alueella. – *Metsätieteen aikakauskirja* 2: 163–174.
- , Horne, P., Koskela, T., Matinaho, S., Mäntymaa, E. & Mönkkönen, M. 2005: Metsänomistajien näkemyksiä luonnonarvokaupasta: kyselytutkimus luonnonarvokaupan kokeiluhankkeeseen osallistuneille. – *Metlan työraportteja* 18. 57 s.
<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2005/mwp018.htm>
- Karppinen, H., Hänninen, H. & Ripatti, P. 2002: Suomalainen metsänomistaja 2000. – *Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja* 852. 84 s.
- Kumela, H. & Koskela, T. 2006: Metsänomistajien näkemyksiä luonnonarvokaupan ja sen sopimusehtojen hyväksyttävyydestä. – *Metsätieteen aikakauskirja* 2: 257–270.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2006: METSO-ohjelma. [www-sivusto](http://wwwb.mmm.fi/metso/). – Maa- ja metsätalousministeriö, Helsinki. <http://wwwb.mmm.fi/metso/>, viitattu 7.7.2006.
- Metsähallitus 2006: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien toimintakertomus 2005. – *Metsähallituksen luonnonuojelujulkaisuja*. Sarja B 78. 74 s.
- Syrjänen, K., Horne, P., Koskela, T. & Kumela, H. 2006: METSON seuranta ja arviointi. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman seurannan ja arvioinnin loppuraportti. Luonnos 3.11.2006. – *Moniste*, 319 s. + liitteet.
http://wwwb.mmm.fi/metso/asiakirjat/METSO-loppuraportti_031106.pdf
- Tikka, P. M. 2003: Conservation contracts in habitat protection in southern Finland. – *Environmental Science & Policy* 6: 271–278.

- Tuuri, A. & Hannelius, S. 2006: Metsänomistajien näkemyksiä luonnonsuojelualueiden kaupoista. – Teoksessa: Horne, P., Koskela, T., Kuusinen, M., Otsamo, A. & Syrjänen, K. (toim.), METSON jäljillä. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman tutkimusraportti. Maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, Metsäntutkimuslaitos ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 359–360.
- & Hannelius, S. 2007: Metsähallituksen luonnonsuojelu- ja metsätalouskaupat vuosina 2004–05. – Käsikirjoitus, Metsäntutkimuslaitos, Vantaa.
- Valtioneuvosto 2002: Valtioneuvoston periaatepäätös toimintaohjelmasta Etelä-Suomen, Oulun läänin länsiosan ja Lapin läänin lounaisosan metsien monimuotoisuuden turvaamiseksi. – Valtioneuvosto 23.10.2002. 17 s.

Liite 1 Metsänomistajien vapaamuotoisia näkemyksiä ja ajatuksia kyselyn aiheesta

”Minut pakotettiin myymään pakkolunastuksen uhalla. Vanha sukutila merkitsi minulle erittäin paljon, eikä rahalla pysty korvaamaan sen merkitystä. Olisin mielelläni suojellut sitä pientä korvausta ja / tai verohelpotusta vastaan, enkä suinkaan olisi hakannut siitä kaikkea mahdollista tai myynyt tonttimaana. Paikka oli vain minulle rakkain maan päällä, ja olisin halunnut antaa sen lapsilleni perinnöksi yhtä hienona kuin sen itse aikanaan sain. Minulta on ryöstetty sukutilani, juureni. En tarvinnut maksamianne rahoja ja rehellisesti sanottuna minulla ei edes ole mitään käyttöä niille. Ainoa minkä haluaisin ostaa niillä, on oma sukutilani takaisin!” (Nainen; kaupunki, yli 100 000 asukasta; yliopisto- tai korkeakoulututkinto; myynyt maitaan valtion vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin).

”Ensin tuntui järkyttävältä, kun annettiin ymmärtää, ettei metsänomistajalla ole mitään valtaa asiassa. Maksetaan mitä maksetaan tai vaihtoehtona metsäpalsta toisesta pitäjästä. Mielessäni ajattelin, että on hyvä, kun isäni ei ole elossa. Hänelle se olisi ollut suuri suru, miehelle jolle metsä ja sen hoito olivat etusijalla. Kysyisinkin, onko valtiolla niin paljon ylimääräistä rahaa, että sijoitetaan tuottamattomiin soihin, luonnonsuojelijoiden vaatimuksesta. Se suo ei tuottanut minullekaan mitään, mutta se oli minun oma.” (Nainen, taajama tai pienehkö kaupunki, ammattikoulu, myynyt maitaan valtion vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin).

”Prosessi kesti aivan liian kauan melkein 30 vuotta. Välillä asialle ei tapahtunut mitään pitkään aikaan, viimeiset kolme vuotta vei paljon aikaa asian ”kimpussa”. Lopussa kuitenkin helpotus, että asia saatiin loppuun käsitellyksi. Saatiin vaikea yhteisomistus purettua. Hintaa ei ihan tyydyttänyt. Metsänarvo nousi ja laski monta kertaa 30 vuoden aikana.” (Mies, haja-asutusalue, ammattikoulu, myynyt maitaan valtion vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin).

”Ihmisarvo tuli kunniaan heti kun Metsähallitus rupesi viemään asioita eteenpäin.” (Mies, haja-asutusalue, perus- tai kansakoulu, myynyt maitaan valtion vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin).

”Perikuntamme oletti että kauppaan on pakko suostua. Korvaus alakantissa.” (Nainen, kaupunki 20 000–100 000 asukasta, opisto- tai ammattikorkeakoulu, myynyt maitaan valtion vanhoihin luonnonsuojeluohjelmiin).

”Monopolistinen kaupantekotilanne: suojelumaalle olemassa vain yksi reaalinen ostaja, valtio. Ei ole kohtuullista, että ostaja määrää hinnan suojeltuaan ensin kyseessä olevan kohteen!!! Ota tai jätä tilanne... Vapailta markkinoilla Metsähallitus ei saisi näillä hinnoilla yhtään merenrantametsäpalstaa. Eräänlaista sosialisointia.” (Mies, haja-asutusalue, yliopisto- tai korkeakoulututkinto, myynyt maitaan METSO-ohjelmaan).

”50-luvulla metsäviranomaisten iskulause oli ”koivu, metsiemme valkoinen valhe”, samassa yhteydessä meiltäkin hakattiin lehmusmetsikkö alas (n. 2 ha) ja istutettiin kuuselle. Lehmukset kasvoivat kuitenkin juurivesoista ja ovat nyt yhtä pitkiä kuin kuuset. Kuusia on poistettu alueelta. Onneksi viranomaisten suhtautuminen on muuttunut; hieman epäilyttää kuitenkin Metsähallituksen motiivit! Jos lehmusmetsikkö villihumaloineen on kasvanut paikalla puron varressa 8000 vuotta, niin mikä oikeus viranomaisilla on ne hävittää!” (Mies, haja-asutusalue, opisto- tai ammattikorkeakoulu, myynyt maitaan METSO-ohjelmaan).

”Luonnonsuojelujärjestöt ajavat Suomen metsäteollisuuden vaikeuksiin.” (Mies, haja-asutusalue, perus- tai kansakoulu myynyt maitaan METSO-ohjelmaan).

Liite 2 Kysely Metsähallituksen metso-hankinnoista

SUHTAUTUMINEN METSIEN SUOJELUUN

1. Oletteko metsänomistajana aikaisemmin suojellut joitain osia metsistänne seuraavin tavoin?

1. Kohde tai kohteita on myyty valtion suojeluohjelmiin	Ei ☐	Kyllä ☐
2. Kohteita on käsitelty luonnonarvot erityisesti huomioon ottaen	Ei ☐	Kyllä ☐
3. Kohteita on jätetty omalla päätöksellä metsätaloustoimien ulkopuolelle	Ei ☐	Kyllä ☐
4. Kohteesta on tehty määräaikainen suojelusopimus	Ei ☐	Kyllä ☐
5. Kohteesta on perustettu yksityinen suojelualue omasta hakemuksesta	Ei ☐	Kyllä ☐
6. Muulla tavoin,	Ei ☐	Kyllä ☐

→ miten? _____

2. Ovatko METSO-ohjelman vapaaehtoisuuteen perustuvat suojelun keinot muuttaneet asennettanne metsien- ja luonnonsuojelua kohtaan? Laittakaa rasti alemmalle riville.

Selvästi kielteisemmäksi	Hieman kielteisemmäksi	Ei ole muuttanut asennettani	Hieman myönteisemmäksi	Selvästi myönteisemmäksi	en osaa sanoa
1	2	3	4	5	

3. Kuinka suurta aluetta tarjositte METSO-kohteeksi? Jos tarjositte useampia alueita, merkitkää niiden yhteispinta-ala.

- Tarjosin METSO-ohjelmaan yhteensä _____ ha
- Kuinka suuresta alueesta tehtiin kiinteistökauppa? _____ ha

4. Seuraavissa kysymyksissä tarkastellaan tekijöitä, jotka liittyvät metsien käyttöön ja luonnonarvojen suojeluun yksityismetsissä yleensä. Merkitkää kunkin toteutusvaihtoehdon (a-p) kohdalle, kuinka hyväksyttävänä pidätte kyseistä vaihtoehtoa asteikolla 5 (hyväksyisin mielelläni) – 1 (en hyväksyisi lainkaan). Yksi rasti kullekin riville.

Suojelun vaikutus omistusoikeuteen ja päätösvaltaan	en hyväksyisi lainkaan					hyväksyisin mielelläni	en osaa sanoa
	1	2	3	4	5		
a) Oma päätösvalta ja omistusoikeus säilyvät, metsää hoidetaan *luonnonhoitosuunnitelman mukaisesti							
b) Maapohjan omistus säilyy, sopimukseen perustuva suojelu							
c) Alue hankitaan pysyvästi valtion omistukseen							

* **Luonnonhoitosuunnitelman** tarkoituksena on sovittaa luonnonarvojen tuottaminen, metsänhoito ja -käyttö sekä muu alueen taloudellinen käyttö yhteen. Suunnitelmassa määritellään erityisten luonnonhoitotoimenpiteiden lisäksi myös normaalit metsänhoito- ja hakkuuehdotukset.

Korvauksen muoto	en hyväksyisi lainkaan		hyväksyisin mielelläni			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
d) Rahallinen korvaus tai tuki						
e) Vaihto toiseen metsäpalstaan tai tonttiin						
f) Verohelpotus						
g) Luovutusvoiton verovapaus						

Korvauksen peruste	en hyväksyisi lainkaan		hyväksyisin mielelläni			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
h) Käypä hinta, eli todennäköinen luovutushinta						
i) Puuston hakkuuarvon mukainen korvaus						
j) Tapion summa-arvomenetelmällä määritetty korvaus, (mm. metsänhoitoyhdistysten käyttämä menetelmä)						

Korvauksen arvioinnin tekijä	en hyväksyisi lainkaan		hyväksyisin mielelläni			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
k) Ympäristökeskus tekee tarjouksen metsänomistajalle alueen luonnonsuojelullisen arvon perusteella						
l) Metsänomistaja tekee tarjouksen ympäristökeskukselle						
m) Metsäkeskus arvioi metsäpalstan arvon (puuntuotanto ja tonttimaa)						
n) Metsähallitus arvioi metsäpalstan arvon (puuntuotanto ja tonttimaa)						
o) Oma metsänhoitoyhdistys arvio metsäpalstan arvon (puuntuotanto ja tonttimaa)						
p) Maanmittauslaitos arvioi metsäpalstan arvon (puuntuotanto ja tonttimaa)						

METSO-KAUPPAANI VAIKUTTANEET TEKIJÄT

5. Kuinka tärkeinä piditte seuraavia luontoarvoja, kun harkitsitte maiden myyntiä METSO-ohjelmaan? Harkitkaa jokaisen kohdan tärkeyttä erikseen asteikolla 5 (erittäin tärkeä) – 1 (ei lainkaan tärkeä). Yksi rasti kullekin riville.

	ei lainkaan tärkeä		erittäin tärkeä			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
a) Itselleni mieluisten lajien säilyminen ja lisääntyminen						
b) Metsän säilyminen luonnontilaisena omaa virkistyskäyttöä varten						
c) Kauniiden maisemien tai yksityiskohtien säilyttäminen						
d) Tuttujen (esim. lapsuudenaikaisten) maisemanpiirteiden säilyttäminen						

	ei lainkaan tärkeä					erittäin tärkeä	en osaa sanoa
	1	2	3	4	5		
e) Luonnonarvojen tuottamisesta mahdollisesti koituvaa taloudellista hyötyä (esim. luontomatkailuyritys, rahallinen palkkio)							
f) Luonnon säilyminen jälkipolville							
g) Luonnon monimuotoisuuden säilyminen							
h) Muu,							

→ mikä? _____

6. Mistä saitte tietoa METSO-ohjelmasta ja siitä, että valtio ostaa maanomistajien vapaaehtoisesti tarjoamia metsiä luonnonsuojelutarkoituksiin METSO-ohjelmaa varten? Voitte valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

1. Paikallisilta metsänomistajilta tai naapureilta
2. Metsäkeskuksen tiedotustilaisuudessa
3. Metsänhoitoyhdistyksestä
4. Ympäristökeskuksesta
5. Metsähallituksesta
6. Tuottajajärjestön tiedotustilaisuudessa
7. Paikallisradiosta tai paikallislehdestä
8. Valtakunnallisesta sanomalehdestä tai valtakunnalliselta radio- tai TV-kanavalta
9. Tuottajajärjestön lehdestä
10. Internetistä
11. Jostakin muualta,

→ mistä? _____

7. Oliko Teillä mielestänne tarpeeksi tietoa METSO-ohjelmasta ryhtyessänne tekemään kauppaa Metsähallituksen kanssa?

1. Ei 2. Kyllä 3. En osaa sanoa

8. Minkälaista tietoa olisitte kaivanneet lisää? Voitte tarvittaessa valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

1. En tarvinnut lisätietoa mistään
2. Tietoa ohjelman käynnistymisestä ja tarkoituksesta
3. Tietoa korvauksen arviointitavasta
4. Tietoa oman tilan puuntuotantomahdollisuuksista
5. Tietoa oman tilan luontoarvoista
6. Muuta,

→ mitä? _____

9. Mitä seuraavista seikoista piditte tärkeinä pohtiessanne METSO-ohjelmaan (luonnonsuojeluohjelmaan) myydyn alueen korvauksen suuruutta? Merkitkää kunkin vaihtoehdon kohdalle, kuinka tärkeänä piditte kyseistä vaihtoehtoa asteikolla 5 (erittäin tärkeä) – 1 (ei lainkaan tärkeä).

	ei lainkaan tärkeä		erittäin tärkeä			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
a) Kohteen myynnistä johtuva metsätalouden tulojen väheneminen.						
b) Muiden metsänomistajien myymien metsätilojen kauppahintojen vertaaminen omasta metsästä tarjottuun korvaukseen.						
c) Kohteen luontoarvot.						
d) Kohteen maisema- ja virkistysarvot (esim. metsästys, marjastus).						
e) Tilan tai perheen taloudellinen asema.						
f) Jokin muu seikka,						

→ mikä? _____

10. Miksi myydyn alueen taloudellinen käyttö on ollut vähäistä? Voitte valita myös useamman vaihtoehdon.

1. Kohteen luonnonarvojen vuoksi
2. Kohteen maisema- ja virkistysarvojen takia (esim. metsästys, marjastus)
3. Tilan tulevan sukupolvenvaihdoksen tai perinnöksi jättämisen takia
4. Olen säästänyt kohdetta myöhempä tai yllättävää rahantarvetta varten
5. Kohteen metsää on kannattanut vielä kasvattaa
6. Kohdetta ei ole taloudellisesti kannattavaa hakata, esim. hankalan sijainnin takia
7. Jokin muu syy,

→ mikä? _____

11. Mikä olisi ollut myydyn alueen käyttö, jos METSO-kauppaa ei olisi tehty?

1. Alue jäisi luonnontilaan
2. Metsätalouden käyttö, ottaen huomioon luontoarvot
3. Kestävä puuntuotanto ja sen mukaiset hakkuut
4. Hakkuumahdollisuuksien käyttö välittömästi

12. Esitittekö oman hintapyyntönne ennen Metsähallituksen tarjouksen antamista?

1. En → vastatkaa myös kysymykseen 13
2. Kyllä → voitte siirtyä suoraan kysymykseen 14

METSÄNOMISTUKSEN TAVOITTEET

19. Kuinka tärkeinä pidätte seuraavia tavoitteita oman metsänne kohdalla?

Harkitkaa jokaisen kohdan tärkeyttä erikseen asteikolla. 5 (erittäin tärkeä) – 1 (ei lainkaan tärkeä). Yksi rasti kullekin riville.

	ei lainkaan tärkeä		erittäin tärkeä			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
a) Virkistys ja vapaa-ajanharrastukset (marjastus, sienestys, metsästys, ulkoilu, metsätyöt)						
b) Puutuotanto ja puunmyyntitulot (tulot kulutukseen, suurten hankintojen rahoitukseen, työtulot eli ns. hankintalisä, kotitarvepuut)						
c) Metsäluonto ja maisema (monipuolinen kasvi- ja eläinlajisto, kauneuselämykset, luonnonsuojelu)						
d) Taloudellinen turvallisuus (metsäomaisuus parantaa luotonsaantimahdollisuuksia, turva vanhuuden ja poikkeustilanteiden varalle, suoja inflaatiolta, perintönä omaisille)						
e) Metsän tunnearvot (omistamisella itseisarvoa, esim. sukutila, paikka hiljentyä ja mietiskellä, yhteys kotiseutuun)						
f) Sijoituskohde (rahan sijoituskohde, tonttien ja huvilapalstojen arvonnousu kohottaa metsäomaisuuden arvoa)						

20. Millainen on suhtautumisenne yleisesti metsien- ja luonnonsuojelua kohtaan? Laittakaa rasti alemmalle riville.

erittäin kielteinen					erittäin myönteinen		en osaa sanoa
1	2	3	4	5			

METSÄNOMISTUSTANNE KOSKEVAT TAUSTATIEDOT

21. METSO-kaupan kiinteistön sijaintikunta / kiinteistöjen sijaintikunnat _____

22. METSO-kaupan tilan / tilojen metsätalousmaan (metsä-, kitu-, ja joutomaa) kokonaispinta-ala ennen suojelukohteen myyntiä METSO-ohjelmaan _____ ha

23. Oliko myydyin METSO-kaupan kohteen tilalla voimassa oleva metsäsuunnitelma?

- Ei → voitte siirtyä kysymykseen 24
- Kyllä → vastatkaa myös seuraavaan kysymykseen

2.1 Onko tilanne metsäsuunnitelmassa suojeltu metsälakikohteita (pienialaisia kohteita talousmetsissä). Ei Kyllä

24. Milloin kyseiseltä tilalta on myyty puuta viimeksi? Vuonna _____

25. Kuinka paljon puuta tilalta on myyty viimeisten viiden vuoden aikana, 2001–2005?

Myyntimäärä yhteensä noin _____ m³

26. Miten tila (pääosa tilasta) siirtyi nykyiseen omistukseen?

1. Perintönä
2. Ostona vanhemmilta tai sukulaisilta
3. Ostona vapailta markkinoilta
4. Lahjoituksena
5. Muulla tavoin,

→ miten? _____

27. Milloin saitte kaupan kohteen omistukseen? Vuonna _____

28. Onko saman omistajan omistuksessa metsää muualla, erillään edellä tarkoitetusta tilasta?

1. Ei
2. Kyllä → metsäala noin _____ ha

TAUSTATIEDOT

29. Omistussuhteenne myytyyn alueeseen

1. Tilan omistaja
2. Omistaja yhdessä perheen kanssa
2. Perikunnan tai yhtymän jäsen
2. Muu henkilö (esim. tilan- tai asianhoitaja),

→ kuka _____

30. Syntymävuotenne _____

31. Sukupuoli

1. Nainen
2. Mies

32. Nykyinen asuin ympäristönne

1. Haja-asutusalue
2. Taajama tai pienehkö kaupunki, alle 20 000 asukasta
3. Kaupunki, 20 000 - 100 000 asukasta
4. Kaupunki, yli 100 000 asukasta

33. Asuinkunta _____

34. Koulutuksenne

- 1. Perus- tai kansakoulu
- 2. Ylioppilas
- 3. Ammattikoulu
- 4. Opisto- tai ammattikorkeakoulu
- 5. Yliopisto- tai korkeakoulututkinto

35. Onko Teillä metsäalan koulutusta?

- 1. Ei metsäalan koulutusta
- 2. Metsäaiheisiä kursseja
- 3. Muu koulutus, johon sisältynyt metsäaiheisiä opintoja
- 4. Metsäalan koulutus (tutkinto),

→ mikä _____

36. Ammattiasemanne

- 1. Maa- tai metsätalousyrittäjä
- 2. Muu itsenäinen yrittäjä
- 3. Ylempi toimihenkilö / johtavassa asemassa
- 4. Alempi toimihenkilö
- 5. Työntekijä
- 6. Eläkeläinen
- 7. Opiskelija
- 8. Työtön, omaa kotitaloutta hoitava tai muu

37. Arvioikaa kotitaloutenne yhteenlasketut nettotulot (tulot verojen jälkeen) ilman puunmyyntituloja vuonna 2005. Tulot voivat koostua palkoista, palkkioista, maataloustuloista ja -tuista, yrittäjätuloista, eläkkeistä sekä pääomatuloista.

- 1. Alle 5000 €
- 2. 5000 – 10 000 €
- 3. 10 000 – 15 000 €
- 4. 15 000 – 20 000 €
- 5. 20 000 – 30 000 €
- 6. 30 000 – 40 000 €
- 7. 40 000 – 50 000 €
- 8. Yli 50 000 €

Vapaamuotoisia näkemyksiä ja ajatuksia kyselyn aiheesta:

Liite 3 Kysely Metsähallituksen luonnonsuojeluhankinnoista

SUHTAUTUMINEN METSIEN SUOJELUUN

1. Oletteko metsänomistajana aikaisemmin suojellut joitain osia metsistänne seuraavin tavoin?

1. Kohde tai kohteita on myyty valtion suojeluohjelmiin	Ei ☐	Kyllä ☐
2. Kohteita on käsitelty luonnonarvot erityisesti huomioon ottaen	Ei ☐	Kyllä ☐
3. Kohteita on jätetty omalla päätöksellä metsätaloustoimien ulkopuolelle	Ei ☐	Kyllä ☐
4. Kohteesta on tehty määräaikainen suojelusopimus	Ei ☐	Kyllä ☐
5. Kohteesta on perustettu yksityinen suojelualue omasta hakemuksesta	Ei ☐	Kyllä ☐
6. Muulla tavoin,	Ei ☐	Kyllä ☐

→ miten? _____

2. Kuinka suuren alueen Metsähallitus osti Teiltä luonnonsuojelualueeksi? Jos kohteita oli useampi, merkitkää niiden yhteispinta-ala.

→ Metsähallitus osti yhteensä _____ ha

3. Seuraavissa kysymyksissä tarkastellaan tekijöitä, jotka liittyvät metsien käyttöön ja luonnonarvojen suojeluun yksityismetsissä yleensä. Merkitkää kunkin toteutusvaihtoehdon (a-p) kohdalle, kuinka hyväksyttävänä pidätte kyseistä vaihtoehtoa asteikolla 5 (hyväksyisin mielelläni) – 1 (en hyväksyisi lainkaan). Yksi rasti kullekin riville.

Suojelun vaikutus omistusoikeuteen ja päätösvaltaan	en hyväksyisi lainkaan					hyväksyisin mielelläni					en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
a) Oma päätösvalta ja omistusoikeus säilyvät, metsää hoidetaan *luonnonhoitosuunnitelman mukaisesti											
b) Maapohjan omistus säilyy, sopimukseen perustuva suojelu											
c) Alue hankitaan pysyvästi valtion omistukseen											

* **Luonnonhoitosuunnitelman** tarkoituksena on sovittaa luonnonarvojen tuottaminen, metsänhoito ja -käyttö sekä muu alueen taloudellinen käyttö yhteen. Suunnitelmassa määritellään erityisten luonnonhoitotoimenpiteiden lisäksi myös normaalit metsänhoito- ja hakkuuehdotukset.

Korvauksen muoto	en hyväksyisi lainkaan					hyväksyisin mielelläni					en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
d) Rahallinen korvaus tai tuki											
e) Vaihto toiseen metsäpalstaan tai tonttiin											
f) Verohelpotus											
g) Luovutusvoiton verovapaus											

Korvauksen peruste	en hyväksyisi lainkaan		hyväksyisin mielelläni			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
h) Käypä hinta, eli todennäköinen luovutushinta						
i) Puuston hakkuuarvon mukainen korvaus						
j) Tapion summa-arvomenetelmällä määritetty korvaus, (mm. metsänhoitoyhdistysten käyttämä menetelmä)						

Korvauksen arvioinnin tekijä	en hyväksyisi lainkaan		hyväksyisin mielelläni			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
k) Ympäristökeskus tekee tarjouksen metsänomistajalle alueen luonnonsuojelullisen arvon perusteella						
l) Metsänomistaja tekee tarjouksen ympäristökeskukselle						
m) Metsäkeskus arvioi metsäpalstan arvon (puuntuotanto ja tonttimaa)						
n) Metsähallitus arvioi metsäpalstan arvon (puuntuotanto ja tonttimaa)						
o) Oma metsänhoitoyhdistys arvio metsäpalstan arvon (puuntuotanto ja tonttimaa)						
p) Maanmittauslaitos arvioi metsäpalstan arvon (puuntuotanto ja tonttimaa)						

LUONNONSUOJELUKAUPPAANI VAIKUTTANEET TEKIJÄT

4. Kuinka tärkeinä piditte seuraavia luontoarvoja, myydessänne metsäanne valtiolle luonnonsuojelualueeksi? Harkitkaa jokaisen kohdan tärkeyttä erikseen asteikolla 5 (erittäin tärkeä) – 1 (ei lainkaan tärkeä). Yksi rasti kullekin riville.

	ei lainkaan tärkeä		erittäin tärkeä			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
a) Itselleni mieluisten lajien säilyminen ja lisääntyminen						
b) Metsän säilyminen luonnontilaisena omaa virkistyskäyttöä varten						
c) Kauniiden maisemien tai yksityiskohtien säilyttäminen						
d) Tuttujen (esim. lapsuudenaikaisten) maisemanpiirteiden säilyttäminen						
e) Luonnonarvojen tuottamisesta mahdollisesti koituva taloudellinen hyöty (esim. luontomatkaileuyritys, rahallinen palkkio)						
f) Luonnon säilyminen jälkipolville						
g) Muu,						

→ mikä? _____

5. Mistä saitte tietoa, että Metsähallitus ostaa maita luonnonsuojelualueiksi? Voitte valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

1. Paikallisilta metsänomistajilta tai naapureilta	☐
2. Metsäkeskuksen tiedotustilaisuudessa	☐
3. Metsänhoitoyhdistyksestä	☐
4. Ympäristökeskuksesta	☐
5. Metsähallituksesta	☐
6. Tuottajajärjestön tiedotustilaisuudessa	☐
7. Paikallisladiosta tai paikallislehdestä	☐
8. Valtakunnallisesta sanomalehdestä tai valtakunnalliselta radio- tai TV-kanavalta	☐
9. Tuottajajärjestön lehdestä	☐
10. Internetistä	☐
11. Jostakin muualta,	☐

→ mistä? _____

6. Oliko Teillä mielestänne tarpeeksi tietoa valtion luonnonsuojeluohjelmista ryhtyessänne tekemään kauppaa Metsähallituksen kanssa?

1. Ei 2. Kyllä 3. En osaa sanoa

7. Minkälaista tietoa olisitte kaivanneet lisää? Voitte tarvittaessa valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

1. En tarvinnut lisätietoa mistään	☐
2. Tietoa ohjelman käynnistymisestä ja tarkoituksesta	☐
3. Tietoa korvauksen arviointitavasta	☐
4. Tietoa oman tilan puuntuotantomahdollisuuksista	☐
5. Tietoa oman tilan luontoarvoista	☐
6. Muuta,	☐

→ mitä? _____

8. Mitä seuraavista seikoista piditte tärkeinä pohtiessanne luonnonsuojeluohjelmaan myydyn alueen korvauksen suuruutta? Merkitkää kunkin vaihtoehdon kohdalle, kuinka tärkeänä piditte kyseistä vaihtoehtoa asteikolla 5 (erittäin tärkeä) – 1 (ei lainkaan tärkeä).

	ei lainkaan tärkeä		erittäin tärkeä			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
a) Kohteen myynnistä johtuva metsätalouden tulojen väheneminen.						
b) Muiden metsänomistajien myymien metsätilojen kauppahintojen vertaaminen omasta metsästä tarjottuun korvaukseen.						
c) Kohteen luontoarvot.						
d) Kohteen maisema- ja virkistysarvot (esim. metsästys, marjastus).						
e) Tilan tai perheen taloudellinen asema.						
f) Jokin muu seikka,						

→ mikä? _____

9. Miksi myydyn alueen taloudellinen käyttö on ollut vähäistä? Voitte valita myös useamman vaihtoehdon.

1. Kohteen luonnonarvojen vuoksi
2. Kohteen maisema- ja virkistysarvojen takia (esim. metsästys, marjastus)
3. Tilan tulevan sukupolvenvaihdoksen tai perinnöksi jättämisen takia
4. Olen säästänyt kohdetta myöhempää tai yllättävää rahantarvetta varten
5. Kohteen metsää on kannattanut vielä kasvattaa
6. Kohdetta ei ole taloudellisesti kannattavaa hakata, esim. hankalan sijainnin takia
7. Jokin muu syy,

→ mikä? _____

10. Mikä olisi ollut myydyn alueen käyttö, jos luonnonsuojelukauppaa ei olisi tehty?

1. Alue jäisi luonnontilaan
2. Metsätalouden käyttö, ottaen huomioon luontoarvot
3. Kestävä puuntuotanto ja sen mukaiset hakkuut
4. Hakkuumahdollisuuksien käyttö välittömästi

11. Esitittekö oman hintapyyntönne ennen Metsähallituksen tarjouksen antamista?

1. En → vastatkaa myös kysymykseen 12
2. Kyllä → voitte siirtyä suoraan kysymykseen 13

12. Miksi ette esittäneet omaa hintapyyntöänne? Voitte valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

1. En halunnut paljastaa hintapyyntöäni heti alussa, koska en tiennyt kuinka suuri korvaus voi enimmillään olla.
2. En osannut määritellä kohteeni taloudellista arvoa tai suojeluarvoa, enkä tiennyt, mikä olisi sopiva korvaus.
3. En osannut arvioida alueen hakkuumahdollisuuksia ja niiden rahallista arvoa.
4. Halusin nähdä, vastaako tarjous kohteen käypää hintaa.
5. Muu syy,

→ mikä? _____

13. Kuinka mielellänne neuvottelisitte metsäpalstanne myynnistä luonnonsuojelutarkoitukseen seuraavien organisaatioiden kanssa?

	en suostuisi neuvotteluun		neuvottelisin mielelläni			en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	
e) Metsähallitus						
f) Metsäkeskus						
g) Ympäristökeskus						
h) Maanmittauslaitos						

14. Jälkiarvioni /-käsitykseni luonnonsuojelukaupasta ja siitä saadusta korvaussummasta:
Laittakaa rasti alemmalle riville.

tyytymätön	melko tyytymätön	en tyytyväinen enkä tyytymätön	melko tyytyväinen	tyytyväinen	en osaa sanoa
1	2	3	4	5	

15. Jos saisitte nyt valita, tekisittekö kaupan uudelleen?

1. En 2. Kyllä 3. En osaa sanoa

16. Milloin saisitte tietää, että metsäpalstanne kuuluu valtion viralliseen luonnonsuojeluohjelmaan?

vuonna _____

17. Kuinka kauan kului Metsähallituksen kanssa aikaa luonnonsuojelukaupan neuvottelujen aloituksesta korvaussumman maksuun?

4. alle 3 kk 4. 1-2 vuotta
 5. 3-6 kk 5. 2-5 vuotta
 3. 6-12 kk 6. yli 5 vuotta

18. Kuinka tyytyväinen kokonaisuudessaan olitte kauppaan Metsähallituksen kanssa? Laittakaa rasti alemmalle riville.

tyytymätön	melko tyytymätön	en tyytyväinen enkä tyytymätön	melko tyytyväinen	tyytyväinen	en osaa sanoa
1	2	3	4	5	

METSÄNOMISTUKSEN TAVOITTEET

19. Kuinka tärkeinä pidätte seuraavia tavoitteita oman metsänne kohdalla?

Harkitkaa jokaisen kohdan tärkeyttä erikseen asteikolla. 5 (erittäin tärkeä) – 1 (ei lainkaan tärkeä). Yksi rasti kullekin riville.

	ei lainkaan tärkeä	1	2	3	4	5	erittäin tärkeä	en osaa sanoa
a) Virkistys ja vapaa-ajanharrastukset (marjastus, sienestys, metsästys, ulkoilu, metsätyöt)								
b) Puutuotanto ja puunmyyntitulot (tulot kulutukseen, suurten hankintojen rahoitukseen, työtulot eli ns. hankintalisä, kotitarvepuut)								
c) Metsäluonto ja maisema (monipuolinen kasvi- ja eläinlajisto, kauneuselämykset, luonnonsuojelu)								
d) Taloudellinen turvallisuus (metsäomaisuus parantaa luotonsaantimahdollisuuksia, turva vanhuuden ja poikkeustilanteiden varalle, suoja inflaatiolta, perintönä omaisille)								

	ei lainkaan tärkeä					erittäin tärkeä	en osaa sanoa
	1	2	3	4	5		
e) Metsän tunnearvot (omistamisella itseisarvoa, esim. sukutila, paikka hiljentyä ja mietiskellä, yhteys kotiseutuun)							
f) Sijoituskohde (rahan sijoituskohde, tonttien ja huvilapalstojen arvonnousu kohottaa metsäomaisuuden arvoa)							

20. Millainen on suhtautumisenne yleisesti metsien- ja luonnonsuojelua kohtaan? Laittakaa rasti alemmalle riville.

erittäin kielteinen					erittäin myönteinen	en osaa sanoa
1	2	3	4	5		

METSÄNOMISTUSTANNE KOSKEVAT TAUSTATIEDOT

21. Tilan sijaintikunta / tilojen sijaintikunnat, jolta suojelukohde / suojelukohteet myytiin

22. Tilan / tilojen metsätalousmaan (metsä-, kitu- ja joutomaa) kokonaispinta-ala ennen suojelukohteen myyntiä valtion suojeluohjelmaan _____ ha

23. Oliko tilalla, jolta suojelukohde myytiin, voimassa oleva metsäsuunnitelma?

1. Ei → voitte siirtyä kysymykseen 24
2. Kyllä → vastatkaa myös seuraavaan kysymykseen

2.1 Onko tilanne metsäsuunnitelmassa suojeltu metsälakikohteita (pienialaisia kohteita talousmetsissä).

Ei Kyllä

24. Milloin kyseiseltä tilalta on myyty puuta viimeksi? Vuonna _____

25. Kuinka paljon puuta tilalta on myyty viimeisten viiden vuoden aikana, 2001–2005?

Myyntimäärä yhteensä noin _____ m³

26. Miten tila (pääosa tilasta) siirtyi nykyiseen omistukseen?

1. Perintönä
2. Ostona vanhemmilta tai sukulaisilta
3. Ostona vapailta markkinoilta
4. Lahjoituksena
5. Muulla tavoin,

→ miten? _____

27. Milloin saitte kaupan kohteen omistukseenne? Vuonna _____

28. Onko saman omistajan omistuksessa metsää muualla, erillään edellä tarkoitettusta tilasta?

1. Ei
2. Kyllä → metsäala noin _____ ha

TAUSTATIEDOT

29. Omistussuhteenne myytyyn kohteeseen

1. Tilan omistaja
2. Omistaja yhdessä perheensä kanssa
3. Perikunnan tai yhtymän jäsen
4. Muu henkilö (esim. tilan- tai asianhoitaja),

→ kuka _____

30. Syntymävuotenne _____

31. Sukupuoli

1. Nainen 2. Mies

32. Nykyinen asuinympäristönne

1. Haja-asutusalue
2. Taajama tai pienehkö kaupunki, alle 20 000 asukasta
3. Kaupunki, 20 000 - 100 000 asukasta
4. Kaupunki, yli 100 000 asukasta

33. Asuinkunta _____

34. Koulutuksenne

1. Perus- tai kansakoulu
2. Ylioppilas
3. Ammattikoulu
4. Opisto- tai ammattikorkeakoulu
5. Yliopisto- tai korkeakoulututkinto

35. Onko Teillä metsäalan koulutusta?

1. Ei metsäalan koulutusta
2. Metsäaiheisiä kursseja
3. Muu koulutus, johon sisältynyt metsäaiheisiä opintoja
4. Metsäalan koulutus (tutkinto),

→ mikä _____

PARHAIMMAT KIITOKSET VASTAUKSESTANNE!

Jos haluatte osallistua arvontaan, kirjoittakaa tähän nimenne ja osoitteenne.

Nimi _____

Osoite _____

Puhelinnumero _____

Jos onni suosii arpajaisissa ja voitaa, mieluiten ottaisitte vastaan seuraavan palkinnon:

solmion	☐
huivin	☐
sauvakävelysauvat	☐

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-545-8 (nidottu)
ISBN 978-952-446-546-5 (pdf)
www.metsa.fi